

Умовы падпіскі:
 На 1 м-ц 99 к.; на 3 м-цы—2 р. 60 к.;
 на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. 75 к.
 Зьмена адрасу: мясцовага—10 к., інша-
 гараднага—20 кая.
ПЛАТА ЗА АБВІС:
 За радок нонпарэці (звычайна 50 кая. Іншагараднін-
 Пасворд тэксту ў два разы.
 Пры шматрадовым друкаванні
 да агодзе.
 Згодна вост. СМН ад 10 в.
 бярэцца зверху тарыфу 10
 Паказані і абвесткі прымяюцца: У Гал. Канторы газ. „Звязда“—г. Менск, Савет-
 (Грош паварк) ад 9 гадз. рэцый да 3-ае гадз. дн. У аграговых гарадах—у адд.
 Бял. Дзялж. Выдавецтва і на ўсіх нашт.—тэл. канторах.
РЕДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, САВЕЦКАЯ, 61.

1923 г. ЛЕНИНГРАД
 университетская набережная 7/3
 фондмент, Библиотеке Лен. Гос.
 университета
 фев-дек.
 /33.1./
 Орган Центральн. Камит.

Proletarjuszse wszystkich krajów, łączcie się!
 Пролетары всіх краёў, злучайцеся!
 Редакцыя і галоўн. кантора
 СЕРАДА, 25 КРАСАВІКА
 1923 г.
 № 95 (2903)
 Кошт асобнага нумару ўсюды 5 кая.
 Год выдання дванаццаты.

1) Рэдакцыя прымае ад 11—1 гадз. дн.
 тэлефон № 10-74. 2) Сэнатар рэдак-
 цыі—ад 12 да 2-ае гадзін дн., тэлеф.
 № 6-19. 3) Начны рэдактар (друкарня)
 ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42.
 Кіраўн. Гл. Кантораю
 Кантора абвестак падпіскі тэл. № 781.
 Год выдання дванаццаты.

СЕНЬНЯ У НУМАРЫ

Працэс Грамады.—Правакацыя польскае дэфэнзывы:
 замах паліцыі на фабрыку банкнот.—За французскіх каму-
 ністых падана звыш мільёну галасы.

Даклад тав. КНОРЫНА на 9 зьездзе камсамолу Бе-
 ларусі.—1 і 2 мая—дні святочныя.—Выезд членаў-вы-
 лучэнцаў ЦВК БССР у вёску.—Экскурсія працоўнай мо-
 ладзі ў Маскву.—Павышэньне зарплаты работнікам
 сувязі.

А Р Т Ы К У Л Ў:
 Аб якасьці кіраўніцтва (перадавае).—Граўда аб зямельнай рэформе ў Польшчы.—
 Аб абласных другарадных галіў сельскае гаспадарні.—Задачы Асабістому ў галіў
 арганізацыі працоўных жанчын.
В Е Р Ш Ў:
 Грамадаўцам (Якуб Колас).
Ф Э Л Ь Е Т О Н Ў:
 ПАМЫЛКІ ДЫРЭКТАРА ФРЭЙДЗІНА.

Аб якасьці кіраўніцтва

Справа кіраўніцтва нашым гаспадарчым будаўніцтвам у сучасны
 момант зьяўляецца найбольш ах-
 казнай справай, якая вымагае да
 сьце вадкай увагі з боку як парт-
 тыйных, так і савецкіх органаў.
 Шахцінская справа, якая разгляда-
 лася на апошнім пленуме ЦК і
 ЦВК УсеКП(б), паставіла канкрэтна
 пытаньне аб якасьці практычнага
 кіраўніцтва гаспадарчым жыццём
 краіны і асабліва падкрэсьліла
 пытаньне кіраўніцтва тэхнічнымі
 кадрамі ў асобных галіў нашае
 гаспадарні.

На фанде шахцінскай контр-
 рэвалюцыйнай змовы мы найўна ба-
 чым, як дрэвае кіраўніцтва спе-
 цыялістымі можа прывесці да та-
 кога становішча, калі на працягу
 шэрагу гадоў на нашых прадпры-
 емствах (аскарна зложываюць звы-
 чайныя агенты сусьветнага капіта-
 лу. Ужо ня раз адначалася, што
 шахцінская змова мае далёка не
 мясцовае значэньне. І было-б най-
 бачней падумаць, што ў нас ня можа
 быць недахопу ў працы, харак-
 тэрычнай для шахцінскай справы.
 Чаму шахцінская справа настой-
 ліва вымагае рашучага паленшань-
 ня кіраўніцтва менавіта спецыялі-
 стамі? Чаму гэтыя спецыялісты
 не павінны азначаць, што партый-
 нья арганізацыі павінны ўзяць на
 сябе гаспадарчыя функцыі. Трава
 толькі жыць моманты няўважлі-

Тручы працу сваіх супрацоўні-
 каў. Як вядома паказала шх-
 цінская змова, гэты від «кі-
 раўніцтва» зьяўляецца найбольш
 шкодным і небяспечным. Яно тлу-
 маецца тым, што камуністыя
 гаспадарніві губляюць пачуцьцё
 адаровага камуністычнага веда-
 вер'я да буржуазных інтэлігентаў,
 ідуць у іх на повадзе.
 Такое кіраўніцтва толькі дзі-
 крэдытуе партыю, аўтарытэт са-
 вецкай улады ў вачох працоўных.
 Яно, скажамчы лівію партыі ў
 сыставіні адносін да спецыялістаў,
 практычна вядзе да зрыву нашай
 гаспадарчай працы, стварае
 спрыяючыя ўмовы для эканамічнай
 контр-рэвалюцыі. Такіх «кіраўні-
 коў», дзе-б яны ня былі, партыя
 павінна заўчасна паставіць на мес-
 ца. Неабходна ў мэтах зжываньня
 ведахопаў у справе кіраўніцтва
 тэхнічнымі кадрамі, перш за ўсё,
 узмацніць кантроль партыйных ар-
 гаўзацый гаспадарчым будаўніц-
 твам і гаспадарчымі адвіткамі.
 Гэта, аднак, ні ў якой меры
 не павінна азначаць, што партый-
 нья арганізацыі павінны ўзяць на
 сябе гаспадарчыя функцыі. Трава
 толькі жыць моманты няўважлі-

**Буйны посьпех кампартыі
 на выбарах у Францыі**

За камуністых падана 1.023.924 галасы
 Выбары сьведчаць пра рост уплыву кампартыі

ПАРЫЖ, 23. А 7-ай гадзіне раніцы
 міністр унутраных спраў Саро завіў
 прастаўніком друку, што пры першым
 галасаванні абрана 175 дэпутатаў, з
 іх членаў рэспубліканска-дэмакратыч-
 та с'юзу—72, капэарэтару—13, левых
 рэспубліканцаў—41, рэспубліканцаў-рэ-
 дэкаў (група Эрвэ)—15, радыкал-
 сацыялістаў (група Далад'э)—16, рэ-
 спубліканцаў-сацыялістаў—4, сацыялі-
 стых—14.
 ПАРЫЖ, 24. Згодна папярэдняга
 падліку, у кантынэнтальнай Францыі ў
 выбарах узялі ўдзел 8.978.363 асобы.
 З гэтых колькасьці камуністыя атры-
 малі 1.023.924 галасы, супроць 875.812
 галасоў на выбарах у 1924 годзе. Вы-
 нікі гэтых не зьяўляюцца канчатко-
 вымі.
 ПАРЫЖ, 24. Выбары ў першым туры
 ня могуць даць поўнага маюнку буду-
 чага парламенту. Покузь абрана толькі
 каля чвэрці ўсяе колькасьці дэпутатаў.
 Аднак, судавосіны сіх выявіліся ўжо
 будучь дасягнуць і ў іншых акругах.

**Нячуваная правакацыя поль-
 скае дэфэнзывы**

Паліцыя арганізавала замах на фабрыку банкнот
 Сэнсацыйныя выкрыцьці ў варшаў-
 скім акруговым судзе

(Па тэлефону ад уласнага карэспандэнта
 „Зьвязды“)

ВАРШАВА, 24. Сеньня ў варшаўскім акруговым судзе на-
 чалася сэнсацыйная справа, якая мае сувязь з працэсам Грамады.
 Некалькі месцаў таму назад пад варшаўскую дзяржаў-
 ную фабрычную фабрыку, дзе абываюцца друкаваньне польскіх
 банкнот, быў зроблен надкол з мэтай абрабаваньня надрукава-
 ных ужо грошай. Палітычная паліцыя выкрыла скарчова над-
 кол і захапіла некалькіх „спэцаў“—узломшчыкаў, якіх там
 знайшлі ўжо ў першым туры выбараў.

**Працэс 126 у
 Беластоку**

(З запі суду)

БЕЛАСТОК, 24. Заля суду мае на-
 зьмхлы выгляд. Лева падсуднік—пуста-
 тая, за сьцімамі абароны нічога няма.
 За тое месцы для публікі перапоўне-
 ны... абвінавачанымі, якія сьлядзіць на
 дзеліцы лавак, на чатырнаціці чала-
 век у рад. Гэта на правым баку за-
 лі. На левым сьлядзіць сваякі абвінавач-
 ачаных. Так проста публікі няма—не
 стае месца, бо лавы заняты падсуд-
 німамі...

Абвінавачаньня—пераважна беларус-
 каз і ліўрэйская моладзь. Дзевіць спа-
 кой падсудных. Адзін з падсудных
 просіць палёккі—дазволу чытаць газе-
 ты і бачыцца з сваякамі—больш ні-
 чога.

У часе чытаньня абвінавачаньня акт-
 у здарыўся інцыдэнт. Калі старшым
 суду прагавіў прозьвішча аднае
 абвінавачанае, якая памёрла ў турме
 (відаць, ічыра „бадалі“ не дэфэнзыў-
 шчыкі...), усе абвінавачаньня ўсталі,
 ушановуючы гэтым памёршым.

Акт вялізарны—займае 490 друка-
 ваных на машынах старонах. Розныя
 туп матар'ялы—наведаньні інфар-
 матараў дэфэнзывы, матар'ялы да-
 знаваньня і т. д. Чытаньне акту абвіна-
 вачаньня заняло тры дні, далей бу-
 дуць пытаньні—ці прызнаюць абвіна-
 вачаньня слабыя віноўнымі—што-ж, па-
 трэбная ў буржуазным судзе камэ-
 дыя...

У аўторак начнецца допыт сьведак
 —іх больш 150.

Склад суду—старшым — судзьдзя
 Машынскі, чатыры судзьдзі з трых
 гарадоў—Рыбалтовіч, Воліх і Абе-
 дзінскі. Пракурор Затэлева. Бар-
 ніль праваабаронцы з Варшавы: аде-
 каты Барансом, Бэйліні, Дамброўскі,
 Окрант, Сьмярлоўскі і адеахат Ці-
 ман з Беластоку.

Працэс працягнецца вельмі доўга.

Данцыг за зносіны з СССР

ВАРШАВА, 23. Паводле вестак з
 Данцыгу, на пасяджэньні мясцовага
 оюму выступіў з прамоваю кіраўнік
 данцыгскага Ураду Заам.

Спыніўшыся на пытаньнях замеж-
 най палітыкі. Знаў завіў: „Аднульён-
 не непарэдных зносінаў з СССР на-
 толькі важна ў эканамічных адносінах
 для Данцыгу, што мы на ранейшаму
 ўдзяляем гэтаму пытаньню самую вя-
 лікую увагу, бо пераломны што спат-
 каем з боку Савецкага Саюзу поўную
 увагу і жаданьне ісьці нам наоустрач.
 Мы спадзяёмся, што данцыгскім вяр-
 фам будучь дадзены заказы на пабу-
 дову суднаў.“

ГРАМАДАЎЦАМ

(Да працэсу над «Грамадою»)

Браты! мы ведаем—
 Ня роўнае змаганьне:
 Супроць вас штык,
 Астрогі, катаваньне,
 Прадажных сьведак легіён
 І панскі ўвесь сындрыйн—
 Камейыя паноў,
 Над праўдай наруганьне.

Але вы не адны:
 За вас, браты, мільёны
 Нясуць паном
 Праўдзівыя законы:
 Гісторыяй асуджаны па-
 ны,

Ім не адпусьціцца віны—
 Прыпомніцца ім зьдзек,
 Мэйштовічам шалёным!

Бо дні іх зьлічаны,
 І сьходзіць іх часіны—
 Калоцяцца паны,
 Як горкія асіны,

А слова сьмелае
 Наводзіць на іх жах...
 Не: ідал не ўстаіць
 На гліняных нагах—
 Затопіцца ў крыві
 Замучанай краіны!

А Польшча—не паны
 Тыранскае закваскі,
 Пілсудчыны-мны
 Прыслужнікі-падпіскі,—
 Ёсьць людзі там высокай
 чэсьці,
 Праціўна ім бруд панскі
 несцьці,
 Наблізіць час яны разь-
 вяжкі.

Тады, паны, тады, Піла-
 ты,
 Надьдзе грозны час рас-
 пляты!

24-IV—1928 г.

Працэс „Грамады“

Чытаньне дакумантаў

(Па тэлефону ад уласнага карэспандэнта
 „Зьвязды“ на працэсе)

ВІЛЬНЯ, 24. На працэсе Грамады працягваецца чытань-
 не розных дакумантаў. Між іншым, зачытваюцца артыкулы і
 рукапісы, узятыя ў Тарашкевіча ў часе вобшыку. Рукапісы гэ-
 тыя прысьвечаны майскім памылкам кампартыі Польшчы. Та-
 рашкевіч з поваду гэтых рукапісаў заяўляе, што Грамада ціка-
 вілася дзейнасьцю кампартыі, бо з гэтай дзейнасьцю Грамадзе
 прыходзілася сустракацца ў палітычнай рабоце. Рукапіс Та-
 рашкевіч атрымаў ад аднаго з дэпутатаў камфракцыі сойму.
 Назваць гэтага дэпутата Тарашкевіч адмаўляецца.

Экспэртыва, якая дакранаецца беларускае банка, лічы
 не пачалася, бо экспэртны заявілі, што яны лічэ не гатовы.

**„Перамога пракуратуры—паражэньне
 польскай палітыкі на ўсходзе“**

Польскі друк аб працэсе „Грамады“

ВАРШАВА, 23. Зварот, які
 прыняў працэс Беларускай
 Грамады, выклікаў у польскім
 друку ажыўленую палеміку.
 Орган ППС „Розьнік“ пуб-
 лікаваў артыкул, у якім
 „Кур'ер Віленскі“ ў пера-
 дачы пільна: „У беларускіх
 колах заманавайся пункт по-
 гляду, што працэс Грамады
 ёсьць суд над беларускай па-
 літыкай. Гэтым судам Гр-
 мада ўспрымаецца як пера-
 мого пракуратуры—паражэньне
 польскай палітыкі на ўсходзе“

Якуб Колас

Па белай Польшчы

Раскол незалежных сацыялістыч

ВАРШАВА, 23. Кавфэрэнцыя польскай незалежнай сацыялістычнай партыі, якая адбылася ў вавельскім палацы, завоччылася канчатковым расколам партыі. Дробяер перашоў у рады ППС.

Дэманстрацыя папітвязьняў

ВАРШАВА, 23. Як даносяць з Катовіц, папітвязьняў мясцовай турмы наладзілі дэманстрацыю. Турэмная варта страляла ў наветра; пасля гэтага ўдалося сілкам расадзіць папітвязьняў у адзіночных камерах. Прычына дэманстрацыі друк не кажае.

Арышты ўдзельнікаў перадамайскага мітыngu

ВАРШАВА, 23. У в'язьніку з набліжэньнем 1-га мая ўчора ў адным з рабочых райнаў Варшавы адбыўся мітынг, валадзяна депутатом Сіпулай. Пэна і кожны пазіцыя разганялі мітынг, 8 чалавек арыштавана.

Арышты ў Катовіцах

ВАРШАВА, 23. У Катовіцах пазіцыя арыштавала 34 чал.—удзельнікаў сколу, які адбыўся ў вакрытым памішканьні. Як паведамляюць газеты, гэта было, быццам, пасяджэньне верхня-сілскага камітэту камуністычнай партыі.

Тры гады катаржана турмы

ВАРШАВА. Акружны суд у Познані засудзіў на тры гады катаржана турмы Мачыслава Бальбоўска за камуністычную агітацыю ў войску і за ўсілаваньне праўдзі на абшары амуніцыйных устаноўаў Украіны.

Прысуд над „турэмнымі бунтаўнікамі“

ВАРШАВА. У акружным судзе ў Быдгошчы разглядалася справа в'язьняў, прабаўшых улячы в турмы. Четырох іравадыроў засуджана на дзейныя два гады вострогу, двух другіх на год.

Усюды крадуць

ВАРШАВА. Варшаўскі „Глос Праўды“ падае аб крадзежах у варшаўскіх гарадзкіх інстытутных і на фабрыках. У валаправольнай і кваліфікацыйнай дырэкцыі выяўлены сыстэматычны крадзеж дрэва.

На Электаральнай вуліцы Украдзена скрыні з навуковымі рэзінавымі вырабамі, уласнасьць дырэкцыі гарадзкіх трамваяў.

У „Пюіску“ (дзяржаўная фабрыка амуніцыі) украдзена масьлянае качыньне.

У фабрыцы братоў Яблоўскіх выкрыты віноўнік сыстэматычнага крадзежу бровы. У арыштаванага анойдзена іскалыкі кілеграмаў мэталю.

„Працавітасьць“ касавых эпадзьяў

Па статыстычным даных, касавыя эпадзья ў сьнежаньку гэтага году даякалі ў Варшаве рамакі на 7 негарэжымых касаву, з якіх 4 разьбілі, адну адчынілі падобнымі ключамі, а дзьве ўшкодзілі, бо былі або сьлабыхам кім, або на мей адпаведных почынаў. Па-

За клясава-сьвядомага, за тэхнічна-граматнага, кваліфікаванага, культурнага, актыўнага і жыцьцярадаснага камсамольца!

З дакладу тав. КНОРЫНА аб сацыялістычным будаўніцтве і камуністычным выхаваньні моладзі

Таварышы! Сьнежня—22 красавіка. Сьнежня канун таго дня, калі 58 год таму назад у адным з Прыволскіх гарадоў, у горадзе Сібірску, нарадзіўся правадыр міжнароднага пралетарыяту, асновалажнік рэвалюцыйнага більшавізму, правадыр і арганізатар міжнароднай пралетарскай рэвалюцыі і першай у сьвеце Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі—Уладзімер Ільіч Ленін.

Тое, што адкрыцьцё вьезду нашай маладой рэвалюцыйнай кагорты—камсамолу—супадае з гэтым днём, з днём Леніна, робіць яго двойчы ўрачыстым.

Камсамол — арганізатар кадраў для далейшых этапаў сацыялістычнага будаўніцтва, для поўнай перамогі сацыялізму, і таму вашай арганізацыі ў дзень адкрыцьця вашага вьезду перш за ўсё трэба памятаць аб Уладзімеру Ільічы Леніне, аб яго вучэньні, аб яго наказах; аб партыі, якая створана Уладзімерам Ільічом Леніным, аб справе міжнароднай пралетарскай рэвалюцыі, аб справе сацыялістычнага будаўніцтва.

За тэхнічную рэвалюцыю

Што перашкаджае нашай рабоце па сацыялістычным будаўніцтве? Нашай рабоце перашкаджае нізкі культурны ўзровень мас, выхаваных на адсталых прадпрыемствах і на адсталай тэхніцы. Цэкава і інтарэсы асобных груп рабочых зьяўляюцца яшчэ вельмі часта пераважнымі ў рабочых масах, а ў тым ліку і сярод моладзі. Мы чуюм прарочаньні супроць цялага раду тых мерапрыемстваў, якія мы выпачаем у галіне тэхнічнага ўдасканаленьня, чуюм прарочаньні супроць мерапрыемстваў па разьнявалізацыі і наваг супроць асобных найважнейшых задач у галіне новага будаўніцтва ў нашай Беларусі.

Якія павінны быць нашы лэзунгі ў гэтай галіне? Я лічу, што яны наступныя:
— За клясавы інтарэсы супроць цахаўшчыны.

павінны будзем сказаць, што далёка ня ўсе камсамольскія гаспадаркі каапераваны. Ёсьць такія камсамольскія гаспадаркі, у якіх жадных падешаньняў, жадных аднак каапераваньня сьнежня ня відаць. Гаспадарчая камсамольская работа ў вёсцы ідзе, галоўным чынам, па лініі індывідуальнай сялянскай гаспадаркі, па лініі ўзмаценьня свайей сярэдняй гаспадаркі. Гэта пакуль што асноўная лінія ў нашай рабоце на вёсцы. Да гэтых часоў супроць гэтага ніхто не выступаў, дый сьнежня супроць гэтага ніхто выступаць ня будзе.

Але зараз гэта ўжо пройдзеная ступень. На гэтай справе трэба было навучыцца, як камсамольскім арганізацыям удзельнічаць у практычнай гаспадарчай рабоце. Цяпер трэба камсамолу, які навучыўся ўдзельнічаць у гаспадарчай рабоце, ставіць пытаньне аб тым, каб отварыць тыя формы арганізацыі сельскай гаспадаркі, якія зьяўляюцца сапраўды сацыялістычнымі, каб зрабіць крок уперад да сацыялізму.

Пытаньне аб тым, каб стварыць паварот у гаспадарчай рабоце вясковага камсамольца, зьяўляецца адным з найважнейшых, адным з асноўных пытаньняў і нам трэба сказаць зараз: ніводная гаспадарка, у якой працуе камсамалец, не павінна заставацца некаапераванай.

Камсамалец павінен быць пачынальнікам у справе арганізацыі камуні і арцеляў, камсамалец павінен быць пачынальнікам арганізацыі буйной сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, бо без гэтага ён не перарасце ў камуністага і праз пэўны час перастане быць камсамольцам.

Са зброяй на клясавы ворага

Ва ўсёй нашай гаспадарчай рабоце мы павінны будзем і надалей вельмі вострую клясавую барацьбу. Клясавая барацьба ня скончылася. Клясы яшчэ існуюць. Адносіны паміж клясамі змяніліся пасля Кастрычніка, але клясы яшчэ ў нашай краіне існуюць. У вёсцы вырастае кулацтва. Кулацтва зьяўляецца сілай, варажэй сацыялізму. Тату мы павінны быць прыняць рад захадаў, якіх ўзяць-

шага клясавага праціўніка, да нашага клясавага ворага. Клясавы вораг у горадзе—нэпман, гэта пэўная сіла, але яна не карыстаецца грамадзкім уплывам, яна ў грамадзкім жыцьці ня ўдзельнічае. Але акрамя гэтага, акрамя нэпмана, ёсьць асколік старой буржуазіі. Яны ўлазяць досыць глыбока ў наш апарат, у наш арганізм. Хто хоча быць камсамольцам, той павінен трымаць востра вуха ў адносінах да ўсіх клясавых праціўнікаў, востра вуха ў адносінах да кулака і да буржуазіі і ў адносінах да буржуазнага спэца.

На штурм тэхнікі

Я ўжо казаў, што важнейшай задачай зьяўляецца тэхнічны ўздым нашай краіны. Што мы для гэтага павінны зрабіць? Для нас у выхавальнай працы важнейшай задачай зьяўляецца падняцьце тэхнічнай пісьменнасьці мас, падняцьце іх вытворчай кваліфікацыі.

Трэба зьнішчыць выключны прывілей нашай тэхнічнай інтэлігенцыі. Трэба зьнішчыць такое становішча, калі вузкая каста сьпецаў мае ў сваіх руках усе тэхнічныя вяды, а шырокія масы рабочай клясы зьяўляюцца тэхнічна абсалютна запісьменнымі.

IX зьезд камсамолу Беларусі

Я павінен сказаць, што няма такой цытадэлі, якую не магла-б узяць наша маладая камсамольская гвардыя.

А што нам трэба ўзяць? Якую цытадэль вам трэба ўзяць? Вядома, не Варшаву, вядома, не Берлін. На гэта ў нас энтузіязму было-б дастаткова. На гэта агітаваць камсамольцаў асабліва ня прыходзіцца. За ўзяцьце якой-жа цытадэлі трэба агітаваць зараз? Што трэба зараз штурмаваць? Я-б сказаў, што зараз з алоўкам у руках трэба штурмаваць матэматыку, трэба штурмаваць рысаваньне, трэба штурмаваць формулы, трэба штурмаваць хэмію, тэхналёгію.

Трэба штурмаваць зараз агранамію, сельска-гаспадарчыя вяды, штурмаваць трэба трактары, сяварку, усе тыя новыя рэчы, аб якіх мы многа гаварылі, але якія яшчэ не ўкараніліся ў жыцьце.

Мне ўспамінаецца адна невялічкая часопісь: «Сам сабе аграном». Мне здаецца, што назва яе,—надвычайна добры лэзунг. Гэтым, вядома, я не хачу сказаць, што мы адмовімся калі-небудзь ад высока-кваліфікаваных аграномаў, але элемэтарнейшыя агранамічныя вяды павінны быць у кожнага вясковага камсамольца.

Я паставіў перад вамі задачу—аўладаць тэхнічнымі ведамі. Я думаю, што камсамолу ў яго выхавальнай працы трэба зараз завастрыць увагу явраз на гэтых пытаньнях.

Прасоўваньне тэхнічных ведаў у шырокія масы камсамолу трэба ўзяць на сябе, яму трэба больш удзельнічаць у тым вынаходніцкім прыхільніцтве, якое ў нас яшчэ слаба разьвіваецца і якое не сустракае дастатковага грамадзкага падтрыманьня.

Камсамалец — піянер культуры

Другая задача, якая, мне здаецца, перад вамі стаіць—гэта задача агульвага культурнага ўздыму.

У сувязі з кампаніяй па самаабкладаньні мы зьвярнулі ўвагу ўсіх нашых арганізацыяў на пытаньне школьнага будаўніцтва. Камсамольцы павінны быць арганізатарамі, ініцыятарамі гэтай пра-

працаздольнасьці, да зьніжэньня ініцыятыўнасьці, да разьвіцьця хуліганства. Барацьбу з п'янствам у сучасны момант трэба паставіць, як канкрэтную практычную задачу, а таксама і барацьбу з ухарствам, з хуліганствам.

Тав. Бараньнікаў ужо гаварыў аб шэразе такіх дрэжных зьявішч, як антысэмітызм, які мае ў нас месца. Што азначае антысэмітызм? Гэта дзікі перажытак мінулага, які распаўсюджваецца варажымі савецкай уладзе, варажымі новаму грамадству элемэнтамі. Ён выпякае ад непавагі чалавека да чалавека, ад зьверскіх адносінаў чалавека да чалавека. Мы маем прыкметны рост за апошнія часы антысэмітызму, мы маем некаторае ўзаскрасьненне звычайнага буржуазнага нацыяналізму. Супроць гэтага трэба вельмі барацьбу самым рашучым чынам.

За сапраўдны інтэрнацыяналізм, роўнасьці і братэрства рабочых і сялян усіх нацый,—у гэтым духу трэба выходзіць моладзь.

Нам трэба ўзмацніць барацьбу супроць напоў, княздоў, рабінаў, супроць усякай магіі і чароўніцтва, на якой-бы мове, у якой-бы форме яно не прыпаднілася нам. Толькі той, хто параў з рэлігіяй, можа стаць сапраўдным рэвалюцыянерам.

Больш жыцьцярадаснасьці

Мы зьяўляемца маладой, растучай клясай, якая цяпер дабралася да ўлады, якая заваявала адну шостую яямной кулі, якая павінна заваяваць ршту п'яць шостых. Гэта кляса павінна быць клясай жыцьцярадаснай. Жадных нот упадніцтва, жадных упадніцкіх імкеньняў і вастроў не павінна быць у нашай клясе. Гэткія ўпадніцкія настроі былі заўсёды ў эпохі упадкі, у эпохі реакцыі. Мы знаходзіліся на крутым уздыме. Мы пасоўваемся да гэтага крутога ўздыму наперад. Мы ідзем з надвычайнымі труднасьцямі. Кожны з нас перамагае вялічэзныя труднасьці, але запал, радасьць ад нашых дасягненьняў павінен стварыць яшчэ большы энтузіязм для перамогі тых перашкод, якія перад нам і яшчэ стаіць. З гэтай жыцьцярадаснасьцю

Па Савецкай Беларусі

100 проц. рэалізацыі сялянскае пазыкі

БАБРУЙСК, 24. (Па тэлефону ад уласнага кар.). Да 23-га красавіка ў Бабруйскай акрузе рэалізавана поўнасьцю, на 100 проц. дзяржаўная пазыка на аднайленні сялянскае гаспадаркі. У грашоў гэта складае суму ў 445.000 руб.

Зараз у Бабруйску ідзе падрыхтоўчая праца да першага тыражу пазыкі.

Будуецца стадыён

БАБРУЙСК. (Уласны кар.). Сёлетня ў г. Бабруйску пачнецца пабудова фізкультурнага стадыёну. На гэту мэту адпушчана 17.000 руб.

25.000 руб. эканоміі

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). У галоўных чыгуначных майстэрнях у апошні час уведзены рад вытворчых паляпшэньняў, дзякуючы чаму атрымаўся значны эканамічны эфэкт.

У ліцейным цэху нядаўна ўстаноўлены электрычны крант, які паводле папярэдніх падлікаў павінен даць да 3.000 руб. эканоміі ў год. Дзякуючы цэнтралізацыі паравога ацяпленьня ў майстэрнях за зіму эканомлена 5.000 руб. Уведзены цэлы рад іншых паляпшэньняў.

Дзякуючы паляпшэньням, уведзеным у вытворчасьць у 1926-27 г., у працягу бягучага гаспадарчага году ў майстэрнях мяркуецца эканоміць да 25.000 руб.

Параходны рух на Дняпры

ВОРША. (Уласны кар.) У бліжэйшыя дні па рацэ Дняпро адкрываецца рэгулярны пасажырскі і грузаваы рух параходаў па лініі Ворша-Магілёў і Магілёў-Лоеў.

Ці зьніжае гомельская прамысловасьць сабекошт прадукцыі

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.) АБК-РСІ абсьледвала найбольш буйныя прамысловыя прадпрыемствы для выяўленьня зьявіжэньня сабекошту прадукцыі.

Пры абсьледваньні выявілася, што на большасьці прадпрыемстваў і на найбольш буйных—зьявіжэньне сабекошту прадукцыі прывелена амаль выключна за ліч патамленьня сырцу, але ня шляхам рацыяналізацыі.

Па добрускай фабрыцы «Герой працы» не скарыганы магчымасьці, якія спрыялі патамленьню

заборонены кілючы, а дзве ўшко-
валі, бо былі сёо спаложым кім,
або на мей адпаведных прыладаў. Па-
шынай адзіну стала агулам 45.104 кв.

Узакон з трышма

Агент Пэніянска-Варшаўскага Тава-
рыства Забесьлячэньня ў Цымне
(Шэбёск) Куфа ўзек у няведаным кі-
рунку, захаваным некалькі тысячаў вло-
тых.

Таксама свайго роду «саванца»,

Арышт „польскага караля“

У Сасноўні арыштаваны ўммылова
дворы на Ражанскі, які абвясніў, што
ён ёсьць кароль польскі. Ян IV, і ёсьць
дзяр у Кракаў на каравааньне.
Ці ня гэтакі каравааньне чкае і
ўзек, яшчэ не вярнуўшы польскіх
манархістах.

У ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ

„Спрытны“ насір

ВІЛЬНЯ. Не ў адной толькі Варшаве
ёсьць спрытныя людзі. Не бракуе іх
прідставінікоў і на „красах“. Напры-
клад, жэлезнадарожны насір Язэп Трап-
ша ўкаў вылікую суму грошай і ўзек
у няведаным кірунку. Прадводнабо
гэта ёсьць былы пасол у т. в. Віленскі
Сойм, які разам з другімі вучаў
„красы“ ў Польшчай, бяз ніякіх „ага-
вораў“.

Язэп Трапша, відаць, вельмі спрытны,
калі даў сабе рады „прылучыць“ на
вечныя часы і скарбовыя грошы да...
свайей владзейскай кішаві. Ці хапіла ў
яго спрыту, каб выкарыстаць іх—невя-
дома, бо ёсьць чуткі, што ён прабаў
„залучыцца“ ў Літву, але „абіска“ на
гэтай новай спробе.

Бандыцкі напад

ВІЛЬНЯ. Каля Расьліміна на асаду
лейкага Сіга напала некалькі ўзбро-
еных бандытаў. Зраніўшы яго некалькі-
мі рэвалюверамі стрэламі, бандыты
прававалі зрабаваць маемасьць. Але,
дзякуючы гвалту, зробанаму дачкой
Сіга, бандыты ўцікалі, нічога не зраба-
валішы.

„Бандытаў“ і „владзею“ як бачым,
усюды кішмя кішавь, ці ня „дуд“ гэта?

Канфіскацыя друку

ВІЛЬНЯ. Па загаду гарадскога ста-
расты места Вільні канфіскаваны № 2
газ. „Голас Працы“ за наступныя арты-
кулы: „Перадавіну“, „На грунне працы“,
дзе падана наша прынцыповая пазыцыя
заводы з сельскагаспадарчымі і хадэкамі,
за артыкул—„Зьезд міністраў заграніч-
ных спраў у Рыме“, дзе высьнялася
сутнасьць вясодкі Зеласка і другіх
міністраў у Рым, дзе дзьве заметкі з
хронікі, дадавалі на аснове вестак з га-
зетаў.

Зьезд Т-ва Бел. Школы ў Новаградку

ВІЛЬНЯ. 25 сьнежня г. г. зьбіўся
заводны зьезд Т-ва Бел. Шк. у Нава-
градку з мэтай перавыбару акружнае
ўправы, якая амаль палком заарышта-
вала. Зьезд выбраў новую акружную
ўправу ў складзе: А. Данілевіч (стар-
шыня), Пронька, Логаш і Волька.

Арышт „камуністага“

БЕЛАСТОК. Па вестках польскай
прасы, беластоцкая паліцыя арыштавала
„нападзронага“ ў камуністычнай вяс-
нэсці тэхніка Юльяна Вадсбэрга.

Беспрацоўе ў Беластоцчыне

БЕЛАСТОК. У прамісловы Белас-
тоцкай акружо зарэгістравана 2.593
беспработныя з валькінага праміслу.
Наогула зарэгістраваных беспработных ў

прощь пехаўшчына.

— За тэхнічную рэвалюцыю бу-
прощь саматужніцтва.

— За буйное сацыялістычнае
вемляробства супроць сьлядскай
абмежаванасьці.

— За калектывізацыю і каапэ-
раваньне супроць сьлядскага індэ-
відуалізму, супроць захаваньня на-
ваўсёды таго, што мы ў гэты час
маем у вёсцы.

Мне вядзецца, што ў гэтых кар-
роткіх сказах змяшчаюцца асноўныя
задачы, за якія зараз кожны
камуністы і камсамолец, у галіне
нашай гаспадарчай работы, паві-
нен змагацца. Гэта — задачы, за
якія варта змагацца, бо яны да-
юць вырашаньне ўсіх задач, ад
якіх залежыць падняцьце вытвор-
чых сіл нашай краіны, і ня толькі
падняцьце вытворчых сіл, але
падняцьце іх у такім напрамку,
каб забяспечыць перамогу сацыя-
лістычным элементам.

Камуністыя і камсамольцы паві-
ны быць барацьбітамі за тэхні-
чную рэвалюцыю. Камуністыя і кам-
самольцы павіны быць арганіза-
тарамі шырокіх мас у гэтай най-
важнейшай і найбуйнейшай спра-
ве. Яны павіны быць бараць-
бітамі за нашае сацыялістычнае
будаўніцтва і адначасова ра-
шучымі, бязь літаснымі і
крытыкамі нашых недахо-
паў.

Маладым вокам траба пры-
глядзецца да ўсяго таго, што
няправільна і памылкова робіць
ца. Траба крытыкаваць у сваім
уласным асяродзішчы, у асяро-
дзішчы нашае клясы, крытыка-
ваць пасяброўску, як уласную
справу, як тую справу, да якое
кожны з нас мае дачыненьне, у
якой кожны з нас прымае ўдзел.

Мёртвы хапае жывога

Але не заўсёды, таварышы, на
справе так бывае. Бывае так, што
мёртвы хапае жывога, што старым
перажыткам мінулага падаюцца
падчас і камсамолец. Бываюць
выпадкі, калі камсамолец на прад-
прыемствах выступаюць супроць
меравпрямства па рацыяналізацыі,
не разумеючы, што яны тым самым
адыходзяць ад асноўных лэўваў,
напісаных на сьцягу камсамолу.
Бываюць выпадкі, калі камсамолец
не разумеюць асноўных задач
нашага новага будаўніцтва і вы-
ступаюць супроць вызначаных на-
ваўзьядзеньняў. Бываюць выпадкі,
калі камсамольцы выступаюць суп-
роць тэхнічных палепшаньняў.
Зразумела, гэта асобныя выпадкі,
аднак гэтыя асобныя выпадкі павіны
быць выжыты з радюўкамсамолу і пры
данамозе камсамолу ў радок шыро-
кіх мас павіна праводзіцца бара-
цьба супроць адсталасьці і пехаў-
шчыны.

У вёсцы мы бачым гэтыя-ж фак-
ты. У нядаўняй кампаніі па сама-
абкладаньні, у якой камсамолец блі-
зуючы праробіў вялікую работу,
цэлы рад камсамольцаў выступаў
супроць самаабкладаньня, супроць
адайкаў для рамонт школ, дарог і
інш. Гэтыя выпадкі былі. А калі
мы падыйдем да самай работы

прыняць рад захадаў, якія ўгары-
лі-б на кулацтва і зруйнавалі-б гэ-
тую растучую, варажуху сацыялі-
стычнаю будаўніцтва, сілу. Мы га-
та арабілі на працягу мінулай кам-
паніі па хлебазагатоўках, самааб-
кладаньні і г. д. Мы будзем пры-
маць яшчэ рад захадаў, якія буд-
дуць стрымліваць далейшы рост
кулацтва.

Таму мы павіны камсамольскай
арганізацыі сказаць: гэтую перспек-
тыву, гэтыя абставіны ў вёсцы,
кожным камсамолец павінен сабе
ясна ўсьвядоміць: няма адзінай
вёскі, няма адзінага сьлядства, ёсьць
бядняк, ёсьць сярэдняк, ёсьць ку-
лак, між імі ідзе клясавая бараць-
ба, гэта клясавая барацьба будзе
ісьці і надалей. Хто думае аб'яд-
наць інтарэсы ўсіх гэтых груп,
хто думае, што ён можа сесці
паміж гэтымі трыма групамі сьля-
на, каб жыць у ўсім лагодна, той, як
сказаў т. Сталін, дурань, той балба-
тун—і больш нічога.

Калі пытаньне аб клясавай ба-
рацьбе павіна ясна стаць перад
кожным вясковым камсамольцам,
дык таксама яно павіна стаць яс-
ным і ў адносінах да гораду. Тут
таксама мы маем часам значнае
прытупленьне ўвагі да на-

Трэба дамагацца ў гэтай справе па-
мошчыні сацыялісцкага рабоча-
га руху, асабліва ў справе кваліфіка-
цыі рабочага буйнейшых прад-
прыемстваў.
Камсамолец у гэтай справе паві-
нен быць зацікаўлена, камса-
молец-рабочы павінен паставіць
свайей задачай аўладаць тэхнікай,
узыць сваю кваліфікацыю. Кам-
самолец-селянін павінен паставіць
свайей задачай энэргічную барацьбу
за ўсьвядомленьне аграамічных ве-
даў.

Вось задачы, якія перад намі
стаць. Ці вырашаны яны намі? У
вельмі недастатковай меры. Вязу-
моўна, мы маем ужо некаторыя
групы камсамольцаў, якія цікавяць-
ца найбольшай, найэлементар-
най тэхнічнай літаратурай; мы
маем некаторыя групы вясковых
камсамольцаў, якія цікавацца агра-
намічнымі ведамі.

Але ўсяго гэтага мала, гэта яшчэ
глупства ў параўнаньні з тымі
шырокімі масамі, якія арганізава-
ны ў камсамоле.

Я напаміну, што сказаў т. Ста-
лін на маскоўскім актыве: «Няма
ў сьвеце такой цятадэлі, якую
ня мог-бы ўзяць большавік-ра-
бочы».

культуры васьмі шырокіх мас вядо-
ма. Было-б бязглуздыцай, калі-б дзе-
ці тако дому, дзе жыве камсамо-
лец, не наведвалі-б школы. Гэта
азначала-б, што элементарнейшага
культурага ўплыву камсамолец ня
мае. Было-б бязглуздыцай, калі-б
у хаце, дзе жыве камсамолец,
акружаючы сьляне ня чыталі-б га-
зеты, таму, што гэта азначала-б,
што ён ня мае ўплыву на акружа-
ючае сьлястна ў сэнсе культурага
ўздому. Было-б бязглуздыцай,
калі-б у доме, дзе жыве камсамо-
лец, былі-б няпісьменныя, якія не
прававалі-б над ліквідацыяй свайей
няпісьменнасьці. Нам трэба так
зараз паставіць пытаньне.

Я думаю, што кожная камса-
мольска арганізацыя знойдзе, што
ў гэтай галіне яшчэ можна арабіць
надвычайна многа. Траба толькі
працаваць усур'ёз, трэба толькі
ясна і канкрэтна паставіць задачу,
траба быць дастаткова актыўнымі
і дастаткова энэргічнымі.

Нам трэба мець на ўвазе, што мы
зьяўляемся арганізатарамі сацыя-
лістычнага будаўніцтва. Атруч-
ваньне альяголем прыводзіць
да зьніжэньня культурага
ўзроўню мас, да зьніжэньня

кам за клясавы сацыялізм, асабліва
тэхнічна-грамацкага, неафіцыйна-
ванага, культурага, актыўнага і
жыцьцярадаснага камсамольца!
(Бурныя аплядысыменты, якія пера-
ходзяць у авацыю).

Хроніка зьезду

— На рагіншнім пасяджэньні
23-га красавіка зьезд віталі прад-
стаўнікі падшэфнага ЛКСМБ лінка-
ра «Парыскай Камуна». Яны
перадалі дэлегатам прыгожа-зроб-
леву чырвонафлаётцамі мадэль іх
карабля.

— З дакладам аб працы ЦК
УсеЛКСМ выступіў тав. Ерамеяў.
Усю рэшту ранішняга і ўсё вяр-
нае пасяджэньне 23-га красавіка
заялі спрэчкі па дакладу і закля-
чэнае слова дакладчыка.

— Учора тав. Бараньнікаў
арабіў вялікую вычэрпваючую спра-
ваздачу аб працы ЦК ЛКСМБ. Раз-
гарнуліся ажыўленыя спрэчкі.

— Зьезд віталі і перадавалі па-
дарункі прадстаўнікі беспартыйнай
рабочай моладзі рэчыцкай фабрыкі
«Дняпро» і гомельскіх чыгуначных
майстэрэв.

тым, шляхам узмацненьня парты-
і можна было-б паскорыць рух на-
шыны.

Рабочы дзень на фабрыцы не-
выстарчальна старыстоўваецца. Вы-
даткі на кіраўніцтва, ня гледзячы
на дырэктывы РСІ, ня зьніжа-
юцца.

Адміністрацыя фабрыкі ня пры-
мае мер да зьніжэньня тых неда-
хопаў, на якія паказвалі рабочыя
па вытворчых нарагах.

Рабочыя прапанавалі пабудавць
страху над вапвай, на што трэба
было патраціць 200 руб., але стра-
ха і да гэтага часу не пабуда-
вана.

Пры абсьледваньні фабрык за-
палак выявілася, што за першы
квартал 1928 г. кошт скрынкі за-
палак панізіўся на 37 кап., але...
потым высьвятлілася, што 26 кап.
з гэтае сумы прыпадае на па-
таваньне сырцу.

Па цэлым радзе прадпрыемстваў
замест зьніжэньня выдаткаў на-
глядаецца павышэньне. Ёсьць па-
влячэньне прастоў і павысіўся
выпуск глуму.

Праўда аб зямельнай рэформе ў Польшчы

Па прыездзе ў БССР мне дая-
лося часта бываць па розных схо-
дах, і, асабліва, сьлядскіх у вёсках.
І вось, амаль кожны раз, на кож-
ным такім сходзе ставіліся пытань-
ні: «Як зроблена з памешчыцкай
зямлёй у Польшчы? Ці праўда,
што паном аддалі зямлю назад?
Што стала з зямлёю тых сьляд-
жанцаў, якія засталіся ў СССР» і г. д.

Ня думаю, каб усе гэтыя пы-
таньні не высьвятліліся савецкім
друкам. Але ўсё-ж лічу патрэбным,
каб наш селянін ведаў усю праўду,
што робіцца за мяжою нашага Са-
юзу ў суседняй Польшчы з зямлёю.
Ніхто ніколі зямлі ад польскіх
памешчыкаў не забіраў, ды яны і
ня думалі нікому яе аддаваць. З-
ямельная рэформа цягнуцца вось
ужо 8-мы год—ад 1920 году. Пра-
вільней было-б сказаць, не рэформа
сама цягнуцца, а толькі пытаньне
аб рэформе валаецца па розных
камісіях 8-мы год. Праўда, многія
чумі, што ў 1920 годзе, калі Чыр-
воная армія была над Варшавай,
то сьляне сьляне бяз выкупу.

Гэта быў толькі манэўр, ашу-
канства. Паны пайшлі на гэты крок
тады сьвядома, каб толькі абараніць
свае маёнты. Бо як-жа прымусяць
«хлопцаў» (сьляд) біцца з баль-
шавікамі? Як прымусяць іх больш
упарта абараняць панскія маёнты,
панскае дабро? Як ашукань селя-
ніна іншым спосабам? Гэтай свайей
пастанова паны ніколі нават і ня
думалі выконваць. Яны добра веда-
лі, каб толькі аддаць панаўскіх
ім бальшавікоў... а там дадуць зям-
лі ўсім, будзе ёсьці кожны, колькі
захоча. Потым яны змогуць узяць

за морду кожнага, хто толькі ад-
важыцца працягнуць руку па іх
дабро. Гэтану ашуканству сьля-
ства шмат дапамагалі і польскія са-
цыялізатары—папэсаўцы.

І паны не памыліліся. Калі толькі
скончылася вайна, бальшавікі
адыйшлі, панскія маёнты ўдалелі,—
закон аб зямлі пайшоў у скрынку
ад сьмецьця. З таго часу і па сёнь
нешні дзень паны, як карысталіся
зямлёю, так і цяпер карыстаюцца,
ніхто ад іх нічога не адбіраў.

Тыя маёнты, якія ў часе вайны
з Савецкім Саюзам былі разграбле-
ны, былі ўсе адноўлены поўнасьцю
сьлянамі ваколінных вёсак. Вельмі
часта недастаючы інвентар або жы-
вёлу сьляне прымушаны былі па-
поўніць сваім уласным.

Многа раз уносіліся ў соймавую
камісію па земляробстве розныя
праекты аб зямельнай рэформе. Між
іншым, у адным з такіх закона-
праектаў было патрабаваньне па-
кінуць паном толькі па 800 гекта-
раў зямлі, а за рэшту апаляцці ім
дубальтова, а потым прадаць яе сь-
лянству. Паводле іншых закона
праектаў меркавалася ў Познані і
Кангрэсаўцы (Варшаўскай Польшчы)
пакінуць памешчыкам па 400 гек-
тараў, а на красях (землях белару-
скіх і украінскіх) па 800 гекта-
раў і інш. Але з гэтага нічога ня
выйшла, бо ў сойме дэпутатамі пе-
раважна зьяўляюцца самі-ж абшар-
нікі і свае інтарэсы ўмеюць бара-
ніць добра.

У чым-жа выявілася або цяпер
выяўляецца ў Польшчы зямельная
рэформа? Які зроблены першы

які-небудзь крок наперад у гэтых
адносінах?

Пасля вайны з Савецкім Саюзам,
каб змоўніць польскасьць на кра-
сах (землях беларускіх і украін-
скіх), з аднаго боку, і каб павя-
лічыць свае маёнты—з другога,—
паны пайшлі вельмі на які крок.

Перш за ўсё былі канфіскаваны
амаль усе маёнты, што належалі
да расійскіх памешчыкаў. Гэта
было зроблена на тэй падставе,
што, быццам, калісьці гэтыя маён-
ты былі канфіскаваны царскім
урадам ад палякоў. Далей паны
канфіскавалі ўсе землі царкоўныя і
манахыцкія і забіраюць пад казыю,
а таксама і ўсе землі тых сьляд-
бежанцаў, што засталіся жыць у
Расіі.

Але ваалёгічны польскі павінізм
па гэтым ня спыняецца. Ён ідзе
далей. Так, прыблізна да 1923 го-
ду, г. вн. да пачатку сьлядскіх
паўстаньняў у Зах. Беларусі, паны
проста сільно забіралі кожны ма-
ёнтак, які ім спадабаўся і які ва-
лежы да беларуса. Гаспадары сь-
лаю выкідаліся на вуліцу з такіх
маёнткаў і рабіліся батракамі. Так,
з хутара Раневічы, Ваўкавыскага
павету, Сьвіслацкай воласьці, былі
выкінуты з уласнага хутару 5 дзе-
цей-сірат Лешчыкі, ня гледзячы
на тое, што гэты хутар быў куп-
лены іх бацькамі яшчэ ў 1906
годзе за валічныя. Такіх прыкла-
даў не пералічыш. Спадабалася
мясцовасьць польскаму паву і
скончана справа,—забірай усе свае
шматкі і зьвонься з бацькаўскай
зямлі. І вось, дзеці-сіраты бадзю-
ца цяпер па сьвене і служаць па-

Усе канфіскаваныя землі разда-
юцца дарма польскім вайсковым
асаўнікам—афіцэраў і добраахвот-
нікам, што бралі ўдзел у вайне з
Савецкім Саюзам. Прычым такія
надзелы аддаюцца, галоўным чынам,
сынком абшарнікаў.

Да 1-га студзеня 1922 году
вайсковым асаўнікам было раздана
697.000 гектараў беларускіх зямель.
У 1924 годзе ў Зах. Беларусі было
каля 5.000 вайсковых асаўнікаў.
Калі падлічыць, што ў сярэднім кож-
ны асаўнік атрымаў каля 30 гек-
тараў, дык атрымаем, што ўжо ў
адным толькі 1924 годзе асаўнікам
было раздана каля 150.000 гекта-
раў беларускіх зямель.

Побач з вайсковымі канфіскацыяй,
адбываецца канфіскацыя цывільнай.
Польскія банкі на ільготных умо-
вах даюць субсыды сьлянама-пал-
ком з Цэнтральнай Польшчы або
Галіцыі, якія і скупляюць усе сва-
бодныя беларускія землі. Беларускі
селянін такіх крэдытаў атрымаць ня
можа, бо банкі яму не даюць, а на-
лічных грошай ён ня мае, таму
купляць зямлю ня можа. У тым
жа 1924 годзе ў Зах. Беларусі
было ўжо 3.381 цывільных асаў-
нікаў.

Усім вядома, што на Беларусі,
а асабліва ў заходняй яе частцы,
ёсьць многа сэрвітутаў (землі, якімі
з даўніх часоў супольна карыста-
ліся як абшарнікі, так і сьляне,
пераважна гэта пазьбішчы). У 1924
годзе, здаецца, быў вытаны закон
аб зьніжэньні сэрвітутаў. Пры гэ-
тым прадастаўлялася права самім
памешчыкам у згодзе з сьлянамі
падзяліць сэрвітутную зямлю па-
палам. Але ў законе было сказана,
што калі адзін з бакоў ня зго-
дзіцца на такі падобны падзел,
дык тады падзел сэрвітуту робіцца

лівае заўсёды дзьве часткі, а сь-
ляне адну. Зразумела, што нідзе
памешчыкі не згаджаюцца на доб-
раахвотны падзел. Суды, якія руй-
нуюць сьлядства, памешчыкам
даюць толькі прыбытак, бо яны
атрымліваюць па дзьве часткі сэр-
вітутнай зямлі і такім чынам яшчэ
больш пашыраюць свае маёнты.

У Зах. Беларусі, як наогул і
ўсёй Польшчы, існуе пераспалосіца.
У 1925 годзе быў выданы закон
аб зьніжэньні пераспалосіцы і пе-
раходзе на хутары. Гэтая зямельная
рэформа зьяўляецца копіяй царскай
зямельнай рэформы, якую праводзіў
Сталыпін. Паводле гэтага закону, калі
ў вёсцы зьбіраюцца 10 чалавек, жа-
даючых выйсці на хутары, дык
рэшткі гаспадароў вёскі і ня пы-
таюцца, і вёска разьбіваецца на
хутары. Пры гэтым зямлі сьлянам
не даецца нават за грошы, і на
хутар кожны гаспадар выходзіць
з тую колькасьцю аямлі, якую ён
мае. Што-ж атрымліваецца ў вы-
ніку такой рэформы?

Селянін, які мае 2-3 дзясціны,
а такіх у вёсках большасьць, будзе
прымушаны адразу-ж здаць свой
хутар у арэнду больш мажоньнаму
суседу і самому ісьці да яго ў
батракі, а бо ўсёім прадаць яе і
ісьці ў горад на фабрыку. З 1927
году гэты закон на чаў праводзіцца
ў жыцьцё прымусова. Польска пан-
скі ўрад, ажыццяўляючы гэту зя-
мельную рэформу, імкнецца, з адна-
го боку, пралетарызаваць сьляд-
ства, кінуць яго ў гарады і даць
для сваіх фабрык і заводаў танную
рабочую сілу, а з другога—ства-
рыць у вёсцы моцны кулацкі пласт,
каб апіраючыся на яго, панаваць
над усёю сьлянскаю масаю.

Вось яна праўда аб слаўнай пан-
скай зямельнай рэформе.

Асноўныя моманты дакладу аб 1-м мая

Змест дакладу можна падзяліць на два асноўныя разьдзелы:

1. Міжнародныя пытаньні зьяўляючыся адгледам сід міжнароднага рэвалюцыйнага руху, разборам яго тактыкі і асноўныя пытаньні міжнароднай палітыкі СССР.

2. Унутраныя, пытаньні зьяўляючыся адгледам і праверкай работы савецкіх, гаспадарчых і грамадзкіх арганізацый.

I. Міжнародныя пытаньні патрабуюць растлумачэньня наступных момантаў:

а) Арганізацыі капіталістычных супроць рабочае класу (тэндэнцыя да дзяржаўнага капіталізму, мэкэауты, рост аб'яднаньняў).

б) Наступальнай тактыкі імперыялістычных (Ангельшчыны ва Кітай, Індыю; Аморыкі на Нікарагуа; Японіі—на Кітай).

в) Відавочнага пераходу сацыял-дэмакратыі і рэфармістых на бок буржуазіі.

г) Паляўнічыя рабочых мас, вылучэньне рэвалюцыйнага крыла ў міжнародным рабочым руху і аб яго тактыцы (адзіны раб. фронт—з'вязу ўзмацненьне барацьбы кампартэй супроць с.-дэмакратыі і рэфармістых, тактыка ў выбарах, забастоўках, прафсаюзах).

д) Барацьба СССР: за мір (дамаганьне разброеньня), супроць фінансаво-эканамічнай блэкады (спроба Францыі захапіць савецкае золата), супроць замежных сіл, арганізуючых эканамічную контр-рэвалюцыю (Шахцінская справа).

е) Становішча рабоча-сялянскіх мас у Польшчы і Заходняй Беларусі ў сувязі з наступленьнем польскага фашызму. Працэс Беларускай Рабоча-Сялянскай Грамады і працэс 126 у Беластоку.

II. Унутраныя пытаньні сацыялістычнага будаўніцтва:

а) Неабходнасьць разьвіцьця самакрытыкі ў зьвязку з істэрагам недахопаў, знойдзеных у нашай гаспадарчай працы (Шахцінская справа, хлебазагатоўкі і інш.).

б) Узмацненьне грамадзкага кантролю і ініцыятывы, барацьба з бюракратызмам, палешаньне кіраўніцтва гаспадарчымі, савецкімі і грамадзкімі арганізацыямі, палбор і падрыхтоўка кваліфікаваных работнікаў, вылучэньне рабочых і работніц.

запраектавана ў суме 16,6 мільёнаў руб. Лік пайшыкаў у спажывецкіх таварыствах павялічыўся з 289 тысяч да 358 тысяч або на 23,9 проц.; членаў пайшыкаў пэрабкопу—на 120 проц. Каапарываньне за адзін год у вёсцы павялічылася з 33 да 41 проц., а ў горадзе з 60 проц. да 63 проц. Пасяўная плошча дасягнула 3,5 мільёнаў дзесяцін—на 3,5 проц. больш даваеннай. Арганізавана 213 мэлярацыйных і 130 тарфійных таварыстваў. Рост калгасаў з 380 у 1925-26 годзе да 840 у 1926-27 годзе. Бюджэт на народнай асьвеце ў параўнаньні з мінулым годам павялічыўся на 33 проц., але ўсё-ж агульная выписьменнасьць па БССР дасягае 59 проц.

IV. Аб барацьбе за культуру

Неабходнасьць укараненьня культурных мэтаў работы ў прамысловасьці, сельскай гаспадарцы, быце, у рабоце савецкіх, гаспадарчых і грамадзкіх арганізацый. Барацьба з п'янствам, прагудамі, антысэмітызмам. Задаваленьне працоўных мас культурнымі запатрабаваньнямі пры даламозе палешаньня пастаноўкі работы клубаў, арганізацыя летніх форм масавае работы, тэатру, кіно і г. д. (Даць факты масцовага значэньня).

У заключэньне трэба сказаць, што неабходнасьцю, вынікаючай з імперыялістычнай палітыкі Лігі Нацыі і абкружаючых СССР капіталістычных дзяржаў, зьяўляецца садейнічаньне разьвіцьцю Чырвонае арміі. Для перамогі ўсёх труднасьцяў, што стаяць на шляху сацыялістычнага будаўніцтва, патрабна згуртаванасьць працоўных мас, узмацненьне дбайнасьці да антысавецкіх і контр-рэвалюцыйных сіл, лешная арганізацыя працы, скарыстоўваньне дасягненьняў навукі і тэхнікі ў вытворчасці, ствараючы для гэтага спрыяючыя ўмовы росту пралетарскай грамадзкасці, узмацненьне сувязі партыі з масамі і ўцягненьне рабочых беднаты і батрацтва ў пертыю.

Літаратура:
Матар'ялы і пастановы XV-га партызьяду, IX-га Пленуму ЦКК і IV-га Кангрэсу Прафінтэрну.
Даклады: т.т. Сталіна і Бухарына, «Правда» № 90 і 91, і рэзалюцыя красавіковага Пленуму ЦК УССР(6).

1-ае МАЯ—СЬВЯТА У РАБОЧАЙ СЯМ'І

Замест вялікадня — 1-ы май

У дні вялікадня я пачувала ў госьцяў у знаёмай жонкі рабочага будаўніка. Адрэзу я пераканалася ў тым, што рэлігійнае сьвята ніякай ролі ня іграе ў яго жыцьці. Замест маці яна сыпала булкі, а ўвечары, калі ўсе старыя сядзелі за сталом і спраўлялі «сэйдар»,—накіравалася на антырэлігійны вечар у клуб.

Нядаўна я зноў пачувала ў знаёмых. Я заўважыла, што ўся сям'я да чагосьці рыхтуецца. Мэбля была выстаўлена ў калідоры. Гаспадыня чысьціла сьцены, убірала пакоі.

Я вельмі зацікавілася гэтым. Аказваецца, што сям'я рыхтуецца да сьвята 1-га мая. Беліць сьцены, выклеіваюць столі. На сьценках развешваюць партрэты кіраўнікоў і розныя малюнкi рэвалюцыйнага зьместу.

Жонка рабочага паведаміла мяне, што яна забавала для старэйшай дзвючкі новую плісэраваную сукенку, хлопцам купіла боцікі, а таксама матар'ял для вопраткі. Свайму 5-месячнаму дзіціці яна пашыла сукеначку з надлісам: «Няхай жыве 1-га мая». Акрамя таго яна купіла мукі для выпечкі розных тортаў і бабак.

Нідзе так не адчувалася набліжэньне пралетарскага сьвята, як у гэтай рабочай сям'і.

Па-мойму, вялікае дасягненьне мінулых 10 год у тым, што пралетарскія рэвалюцыйныя сьвяты пачынаюць уваходзіць у быт рабочага, што яны сьвяткуюцца ня толькі на вуліцы, але і ў хаце.

Глейхэнгаўз, работніца фабрыкі мукарава.

Сьвята ў хаце

Савецкія сьвяты ўсё больш укараіваюцца ў быт рабочых і служачых. Прыкладам служыць падрыхтоўка да першамайскага сьвята ў сям'ях рабочых і служачых Гандальстрою.

Тав.Кадушын—агент будаўнічага аддзелу—пераклеівае да 1-га мая сваю кватэру.

Тав. Палякоў—працаўнік першага магазynu—шые свайму сыну новую вопратку. Жонка рыхтуецца сыпачы сьвяточны торт і пернік.

Рабочы-каменшчык Пелець убірае па-сьвяточнаму сваю кватэру. Такія зьявіліся зусім не нагадаліся ў мінулы год. Г. Дорені

Неабходная частка рабочага быту

«Пралетарыят СССР умее сьвяткаваць свае рэвалюцыйныя сьвяты, — пісалі буржуазныя журналісты, якія пачувалі ў СССР, — вуліцы савецкіх гарадоў у дні Кастрычніка, у дні 1-а мая ўздуваюць нязвычайнае прадстаўленьне, рэвалюцыйныя дэманстрацыі—гэта грандыёзная, грозная працэсія перамогшага пралетарыяту».

Нашы ворагі правільна заўважылі асноўныя рысы нашых рэвалюцыйных сьвят — іх масавы характар, іх грандыёзнасьць.

Але трэба падкрэсьліць, што нашы сьвяты захалялі вуліцы, часткова клубы, сям'я, быт заставаліся з боку.

Уся энэргія ішла на арганізацыю вулічных працэсій, дэманстрацый, на ўбраньне вуліц. У першыя гады рэвалюцыі клубы, чырвоныя куткі абмяжоўвалі сваю дзейнасьць паладжаным урачыстага, сумнага дакладу і вуснай газэты. Потым увайшла ў моду сямейныя вечары на прадпрыемствах, прысьвечаныя сьвяту.

Але ў сям'і рабочага сьвята не адчувалася.

Вялікі дзень і іншыя рэлігійныя сьвяты рабілі цэлую рэвалюцыю ў жыцьці рабочага, да іх ліхаманка-

Падрыхтоўка—у разгары

У чырвоных кутках, на прадпрыемствах харчовай прамысловасьці пачаліся гутаркі аб міжнародным рабочым руху, барацьбе з сусьветным фашызмам, аб пытаньнях сацыялістычнага будаўніцтва, аб ўцягненьні мас у работу на рацыяналізацыі вытворчасці. Рыхтуецца выпуск першамайскіх нумароў насьценгазэт.

Да 1-га мая дапасоўваецца выпуск школ ліквідацыі няписьменнасьці і малалісьневых. У клубе харчавой арганізацыі выстаўка першамайскай літаратуры. Клубная бібліятэка складае рэкамендацыйныя сьпісы першамайскай літаратуры, якія расьсылаюцца па прадпрыемствах.

Для дзвюх наладжваюцца раёншнікі.

2-га мая адкрываецца новая фабрыка запалак

РЭЧЫЦА. (Уласны нар.) Горад узмацнена рыхтуецца да сьвята 1-га мая. На прадпрыемствах пачалі праводзіць гутаркі на тэмы першамайскіх лэзунгаў.

Большасьць устаноў і заводаў рыхтуюць спецыяльныя нумары насьценгазэт.

У бібліятэках арганізуюцца першамайскія вэжыны выстаўкі, па клубках—выступленьні «Сінай блузы».

ва рыхтаваліся за тыдзень—два, на іх трацілі вялікую частку невялікага бюджэту, рабочы імкнуўся як можна леш адзвачыць памяты дзень.

Гэтага нельга казаць аб рэвалюцыйных сьвятах. Сям'я рабочага праводзіла іх на вуліцы, у клубках, у працэсіях, у тэатры, у ролі пасьпэўнага, любазнаўчага глядача. У кватэры-ж пачувалі будні.

За апошніх некалькі год рэвалюцыйныя сьвяты сталі патрошкі ўнікаць у кватэру рабочага.

Мы сёньня зьмяшчам цікавы карэспандэнцыйны рабочы і работніц аб падрыхтоўцы да дня 1-га мая. Гэтыя маленькія заметкі яскрава сыгналіваюць аб вялікім зруху ў быце рабочага.

Рэлігійныя сьвяты выпясьняюцца рэвалюцыйнымі. Да іх узмацнена рыхтуюцца, чысьцяць, убіраюць кватэры, абнаўляюць вопратку, абнаўляюць акружаючую абстаноўку. 1-га мая і Кастрычнік моцна ўкараіваюцца ў быт, становяцца бытавой неабходнасьцю.

Пакуль што гэты зрух абхватуе невялікую колькасць рабочых, але з кожным годам лік апошніх расьце.

Б.

Пакроўскі.

«Суд над Грамадой».

29-га красавіка ва ўсіх дзвючых дамох і садох будуць праведзены раёншнікі.

Асоавіахім адкрывае стралковы пір у гарадзкім садзе і ў фабрычным раёне.

У дні першамайскага сьвята рэчыцкія рабочыя будуць урачыста сьвяткаваць адкрыцьцё новай фабрыкі запалак. 2-га мая адбудзецца ўрачыстае пасьаджэньне, разьлічанае на 400 гасьцей—дэлегатаў ад фабрык «Варэзія», «Варуці», «Рэвалюцыя» і дзяржаўнага артыфактнага заводу.

Задачы Асоавіахіму ў галіне ваянізацыі працоўных жанчын

Ваянізацыя працоўных жанчын—пытаньне яшчэ маладое. Больш рэальныя крокі ў гэтай галіне ў БССР зроблены толькі з моманту правядзеньня «Тыдня абароны». Гэта кампанія ўскладала шырокія жаночыя масы, выклікаўшы сярод іх вялікую зацікаўленасьць да пытаньняў ваянізацыі. «Тыдзень абароны» характарны масавым уступленьнем жанчын у члены Асоавіахіму, ростам іх актыўнасьці ў працы практычных арганізацый. Услед за «Тыднем абароны», работа сярод жанчын знаходзіць сваё арганізаванае афармленьне ў выглядзе стварэньня пры цэнтральным савеце Асоавіахіму сэкцыі ВПЖ (воянізацыі працоўных жанчын) і такіх-жа сэкцыі пры акруговых савецках. Важным момантам ў разьвіцьці работы нельга не адзначыць кампанію дзесяцігодзьдзя Чырвонай арміі і міжнароднага дня работніц.

Зрух ісьць. Але работы яшчэ непачаты край.

У першую чаргу стаяць пытаньні арганізацыйнага парадку. Сэкцыі ВПЖ пры акрасавецках яшчэ не ўзмоцніліся, не дасягнулі плянавасьці ў працы. У Гомелі створана сэкцыя толькі з пачатку гэтага месяца. Стварэньне арганізацыйнага адзіства—адна з чарговых задач. Акруговым савецам неабходна сур'ёзна заняцца пытаньнямі ажыўленьня работы сэкцыі і ў першую чаргу дамагацца працаздольнасьці іх складу пры даламозе правядзеньня спецыяльнай работы кожнага яе члена і складаньня цвёрдых плянаў работы.

Важнае месца займае пытаньне—афармленьня і пашырэньня жаночага актыву і ўстанавленьня сьстэматычнай работы з ім. Неабходна правядзеньне рэгулярных сходаў актыву, прыцягненьне яго да абгаварэньня плянаў работы, застасаваньне камісійнага мэтаду на працоўцы і правядзеньні наасобных практычных мерапрыемстваў. Напрыклад, правядзеньне кампаніі, абсьледваньне жанчын у практычных арганізацыях, вывучэньне і падатугленьне вопыту, выяўленьне запатрабаваньняў і інш.

Інстытут жанарганізатараў пры райсаветах і ячэйках аформлен слаба. Пры многіх ячэйках жанарганізатары ня вылучаны. Пяна належага кіраўніцтва імі з боку сэкцыі ВПЖ. У адносінах да жанарганізатараў неабходны сьстэматычны інструктаж па пытаньнях бягучай работы. Сярод арганізацыйнай работы нельга не адзначыць.

Трэба дабіцца, каб члены гурткаў першай дапамогі адначасова прымаі-б удзел у вайсковых і стралковых гуртках.

членамі Асоавіахіму па месцы сваёй службы. Кавікрэтнымі формамі работы сярод катніх гаспадынь будуць зьяўляцца перш за ўсё гурткі: хэмічныя, вайсковыя, стралковыя, сувязі і першай дапамогі.

Асобным пытаньнем мы вылучаем работу ў вёсцы. Гэта наш найбольш слабы вучастак. Спецыяльная работа сярод сялянскіх пакуль-што яшчэ не вядзецца і нават самага падліку сялянскіх членаў Асоавіахіму няма. Аднак, з упеўненасьцю можна сказаць, што лік сялянскіх членаў Асоавіахіму, далёка невыстарчальны. Адгэтуль вынікае першая задача—ўцягненьне іх перш за ўсё ў члены Асоавіахіму. У мэтах палічэньня доступу ў таварыства цэнтральны савет праецтуе зьвіжэньне для сялян—членаў сям'і ўступнога ўзносу да 10 кап. (замест 20 кап.). Усю работу сярод сялянскіх неабходна ўзв'язць з іх інтарэсамі і ў першую чаргу з патрабамі іх гаспадаркі. Найбольш адпаведнаю формамі работы будзе арганізацыя пры хатах-чытальнях, нардмах і інш. палітасьветных установах—хэмічных і вайсковых гурткаў. Работа хэмігурткаў павінна будавацца вакол пытаньняў, якія непасрэдна стыкаюцца з сельскаю гаспадаркаю. Тут высюўваецца на першы плян значэньне хэміі ў мірны час, г. зн. прыстасаваньне мінеральных угнаеньняў, барацьба са шкэдлікамі палёў, гарадоў, садоў, а таксама спосабы абароны сабе, жывёлы і памяшканьня ад ваеннага хэмічнага нападу ў часе вайны.

Палашэньне работы ў вёсцы перш за ўсё ўпіраецца ва ўзв'язьце працаздольнасьці жанарганізатараў пры райсаветах і ячэйках. Важную ролю ў справе ажыўленьня работы сярод сялянскіх павінны адграць сельскія настаўніцы, якіх трэба ў першую чаргу ўцягваць у рады вайскавага жаночага актыву.

Масавая работа сэкцыі ВПЖ павінна пачыцца з пачатку па лініі папулярызатцыі ролі і задач ваянізацыі жанчын і ўсямернага ўцягненьня іх у члены таварыства. Гэтаю справай павінны заняцца арганізацыі Асоавіахіму сумесна з аддзеламі работніц. Трэба шырока выкарыстаць дэлегатцыя сходы для вытлумачэньня неабходнасьці вайскавай падрыхтоўкі жанчын і стварэньня жаночага асоавіахімаўскага актыву.

Трэба дабіцца, каб члены гурткаў першай дапамогі адначасова прымаі-б удзел у вайсковых і стралковых гуртках.

г) Підприємство прадуцтвості сельскае гаспадаркі, калектывізацыя бядняца-середняцкіх пластоў вёскі, уцягненне ашчадніцтва ў сыстэму дзяржэкспэдыт і кааперацыі, значэнне самаабкладаньня сялянства, выплата страхавых плацяжоў і сельска-гаспадарчага падатку, тлумачэньне кулацкай агітацыі аб аснове НЭПу і звароце да ваяснага камунізму.

III. Дасягненні ў сацыялістычным будаўніцтве па БССР

Навялічэнне ўдзельнае вагі прамысловасці валавой прадукцыі з 11,9 проц. у 1924-25 годзе да 17 проц. у 1926-27 г. Прадукцыя дзёнавай прамысловасці з 118 мільёнаў руб. у 1925-26 г. да 129 мільёнаў у 1926-27 годзе. Заработная плата па прамысловасці ВСНГБ на 13,8 проц. больш, чым у мінулым годзе, прадуцтвасць працы на 6,8 проц. На капітальнае будаўніцтва затрачана было 18,8 мільёнаў руб.—у 2 з паловай разы больш, чым у мінулым годзе.

1. Нахай жыць 1 мая—дзень агляду рэвалюцыйных сіл міжнароднага пралетарыяту.

2. Наша першамайскае прывітаньне рабочым усіх краін і прыгнечаным народам казёніі.

3. Наша братэрскае прывітаньне ваявям капіталу ва ўсім свеце.

4. Нахай жыць Камінтэрн—рэвалюцыйны штаб пралетарскае барацьбы за вынішчэнне капіталізму ва ўсім свеце.

5. Імпэрыялістыя рыхтуюць новую сусветную бойню. Сацыял-дэмакраты прыкрываюць гэту чорную справу хлусьнёю аб міры. Прач імпэрыялізм, прач дэкаў капіталу.

6. Брацкію аб разброеньні Ліга Нацый прыкрывае рост узброення і падрыхтоўку новых войнаў. Прач Лігу Нацый. Нахай жыць барацьба Саветаў за мір, за ўсеагульнае і поўнае разбраеньне.

7. Пралетарыяты свету. СССР—ва-та бацькаўшчына і верная апора міру паміж народамі. Абараняйце СССР ад нападу імпэрыялістыя.

8. У дзень 1-га мая Чырвоная армія клянецца цвёрда абараняць справу пралетарыяту і прыгнечаных усіх краін.

9. Тысячы байцоў вяткаскага пралетарыяту, якія аддалі жыццё за справу Саветаў у Кантоне, клічуць да барацьбы за вызваленне мільёнаў рабочых і сялян прыгнечанага ўсходу.

10. На барацьбу супроць белага тэрору, супроць фашызму, супроць сусветнай рэакцыі—згуртуем сілы рэвалюцыйных рабочых усіх краін пад сцягам Камуністычнага Інтэрнацыяналу.

11. Ваенная інтэрвенцыя імпэрыялістыя супроць СССР скончылася ганебным крахам. Такім-жа крахам скончыцца спробы эканамічнай інтэрвенцыі і контр-рэвалюцыйнае шкоды.

12. Савецкі Саюз ёсць сьцяг вызвалення прыгнечаных нацыянальнасцей усяго свету. Нахай жыць братэрскае саюз нацыянальнасцей СССР.

13. Усе нашы дасягненні і пераходы, усе работу—на агляд, на крытыку і праверку мас.

14. Ня той рабочы выганяе свой абавязак, які маўчыць, бачачы бюракратычную агіду, а той, які ўмее настойліва і да канца ваявацца з балячкай бюракратызму.

15. Вазьмітася за работу—змагацца, безгаспадарчасці, нядбаўнасці, рахлябанасці, рудзе на фронце сацыялістычнага будаўніцтва.

16. Рабочы і работніца. Крытыка—магутная зброя ў справе палешаньня работы Саветаў. Выкарыстайце гэтую зброя, ня глядзячы на асобы.

17. Шырэй вылучаць рабочых і работніц на кіруючыя пасады, чэрпаць новыя кадры будаўнікоў з мас—вось задача краіны, якая будзе сацыялізм.

18. Прафсаюзы. Бліжэй да вытворчасці, бліжэй да практычных задач сацыялістычнага будаўніцтва.

19. Цясьней звязьмацца з рабочымі масамі, чула падыходзіць да патрэб мільёнаў рабочых, узьвімаць культуруны ўзровень рабочае клясы—вось важнейшая задача прафсаюзнальных саюзаў.

20. Нахай жыць сацыялістычная рацыяналізацыя—аснова матар'яльнага і культурнага ўздыму рабочае клясы.

21. Зьвіжэньне сабекошту—баявая задача пралетарыяту ў барацьбе за сацыялізм і за палешаньне становішча рабочых і сялян. (Праца заўтра).

15. Вазьмітася за работу—змагацца, безгаспадарчасці, нядбаўнасці, рахлябанасці, рудзе на фронце сацыялістычнага будаўніцтва.

Грыгор'ёў.

Перадсьвяточная ліхаманка

5 гадзін вечару. Заводзкі гудок абвясціў аб сканчэньні працы. Але рабочыя не сышліся да дому. Яны бягуць у клуб заводу «Чырвоная Зара», дзе ліхаманкава рыхтуюцца да 1-га мая.

Вось там у кутку рабочыя і работніцы рыхтуюць пасьцецагэзэту, у другім пакоі ідуць заняткі палітшколы, якая таксама рыхтуецца да выпуску ў дзень 1-га мая, у наступным пакоі шуміць машына—швейны гурток сышліся да скончэньня абноўкі да сьвята.

Там далей займаецца вайсковы гурток,—ён таксама выпускае ў дзень 1-га мая кваліфікаваных стральцоў.

Усіх кваліфікаваных сьвята. Кожны ішквецца на ўдарыць тварам у грязь.

С. Райцэс.

16. Рабочы і работніца. Крытыка—магутная зброя ў справе палешаньня работы Саветаў. Выкарыстайце гэтую зброя, ня глядзячы на асобы.

Аду в важных задах Асоавіахіму складае работа сярэд неарганізаванага насельніцтва, асабліва хатніх гаспадынь—жонка рабочых і служачых. Мы думаем, што работа сярэдняй групы працоўных жанчын павінна ў асноўным пайсьці па лініі жактаў. У гэтым напрамку сям-там ужо зроблены пробы але пры многіх жактах ячэек яшчэ няма. Трэба ў цэнтры увагі жактаў ячэек Асоавіахіму паставіць задачу—абтопу жанчын, бо большасць членаў жактаў—мужчыны выўляюцца

Памылкі дырэктара Фрэйдзіна

Дальбог! Вынаходцы водзяцца толькі срод радавых рабочых, дырэктары-ж ніякім вынаходніцтвам не ўладуюць. Калі ім трэба даць работу «свайму» чалавеку і для гэтага звольніць другога,—яны робяць гэта так няўмела, што проста сорамна за іх.

Эх, тав. Фрэйдзіна! Калі вас назначылі дырэктарам гарбарні «Вальшавік», усе чамусьці былі ўпаўнены: вась, парэшце, разумны чалавек знайшоўся, дцпер справы ў нас пойдучы, як па масле. Што-ж выявілася? Вам трэба было звольніць клеявара Якуба Рэзыніка і паставіць на яго месца Жухавіцкага (прызнайцеся, кім ён вам даводзіцца?). Што-ж вы зрабілі? Вы запрапанавалі свайму кіраўніку спраў напісаць Рэзыніку запіску наступнага зместу:

«Майстру клеяварні Рэзыніку. Прапануюцца вам з атрымання гэтага здаць клеяварку нанова назначанаму майстру т. Жухавіцкаму. Аснова: загад па заводзе».

Калі-ж працэсія, куды Рэзынік абскардзіў сваё звальненьне, вас запрасіла адносна загаду, вы адказалі, што ніякіх загадаў, якія датычаць Рэзыніка, вы не выдавалі.

А юрысконсульт Белскуртрэсту т. Тройцкі, які абараняў вас па пасаджэньні працэсіі, здзіўліўся, куды маглі знікнуць загады аб Рэзыніку і ён выказаў меркаваньне, што загады, відавочна, бурал сьвіньня сыдгнула.

Ці-ж гэтак можна? Наадварот, вы павінны былі закідаць суд загадамі, адносінамі, цыркулярамі, утапіць суд у папаровым моры—тады-б вы папэўна выйгралі.

Далей. Звольнішы высока-кваліфікаванага клеявара Рэзыніка, да таго-ж чалавека, які ведае спосаб варкі добрага клею, і замянішы яго Жухавіцкім, які нічога не разумее, вы нават не пахлапаціліся аб тым, каб пазбавіцца ад сьведка.

Вы неасцярожна пакінулі ў клеяварцы рабочага Ратнэра, які ўласнымі вачыма бачыў, як Жухавіцкі сапсаваў 2 катлы клею. Гэта, і ўся далейшая «работа» Жухавіцкага пераканала Ратнэра, што памесьнік Рэзыніка, хутчэй шапел, чым клеявар. І ён, радавы

16. Рабочы і работніца. Крытыка—магутная зброя ў справе палешаньня работы Саветаў. Выкарыстайце гэтую зброя, ня глядзячы на асобы.

Трэба дабіцца больш шырокага ўзводу жанчын у тактычных выхадах у подзе, якія будуць праводзіцца летам у парадку ваявізацыі насельніцтва.

Вось асноўныя задачы, якія стаяць перад Асоавіахімам у справе падрыхтоўкі жанчын да абароны краіны. Увага праф.аюлаў, камсамолу, аддзелу работніц, Чырвонага Крыжу і раду савецкіх арганізацый павінна быць прыцягнута да гэтае работы.

Папова.

«майстру» Жухавіцкаму свае скромныя веды клеявара. Пакінуць у клеяварцы такога важнага сьведку, паважаны тав. Фрэйдзіна, было вайнай самай буйной памылкай. Чаму вам-бы ўжо ня звольніць заадно і Ратнэра? Гэта-ж такое глупства!

Але гэтага мала. Вы абвінавачвалі Рэзыніка ў няпрыгоднасці (ня глядзячы на тое, што клеяварка абсталявана пад яго непасрэдным кіраўніцтвам) і не пахлапаціліся напісаць аб гэтым некалькі актаў, што вам удалося-б досыць лёгка.

Вы выдумалі вэрсію, што Рэзынік келска адпосіўся да рабочых, але не пахлапаціліся высунуць некалькіх «падстаўных» сьведкаў. Вы апраўдаліся тым, што прынялі Рэзыніка на часовую работу (праўда, яна працягвалася 4 месяцы), але нічога не зрабілі для таго, каб змяніць закон аб працы, які прадугледжвае часовасць работы максымум у 2 месяцы. Вы папрасілі Белскуртрэст даць вам абаронцу-юрысконсульту Тройцкага, але заблыліся з ім змовіца, і ён па ўсе пытаньні судзьдзі адказваў адным словам:

— Ня ведаю!
— На якіх умовах быў прыняты Рэзынік?—пытае судзьдзя.
— Ня ведаю,—адказвае Тройцкі.

— Нолькі пэсіі атрымліваў Рэзынік?—пытае судзьдзя.
— Ня ведаю,—адказвае Тройцкі.

Ці ня лепш было-б, паважаны тав. Фрэйдзіна, калі-б вы самі зьявіліся ў суд. Праўда, вам прышлося-б чырванец за свой учынак, але-ж твар можна было-б і капляшом закрыць. І ніхто-б нічога не заўважыў...

Чаго-ж вы дамагліся сваімі памылкамі? Рэзыніка вам прыдзецца прыняць назад, заплаціць яму за доўгі прагул, і апрача ўсяго вас яшчэ прыцягваюць да крымінальнай адназначыцца за грубае парушэньне кодэксу законаў аб працы. Вось да чаго прыводзіць неабдуманая загадка ўчыні.

Будзем спадзявацца, што калі вам трэба будзе даць работу чарговому «свайму» чалавеку, вы старых памылак ня зробіце.

Сельгаспадаток у 1928-29 годзе

Аб абкладаньні другарадных галін сельскае гаспадаркі

Пытаньне аб рэформе сельска-гаспадарчага абкладаньня ў бок вайбольшага набліжэньня яго да паходнага падатку было вырашана на законам 1926-27 году. Гэтым законам былі ўпяршыню прыцягнуты да абкладаньня прыбыткі сьлянскае гаспадаркі ад спецыяльных галін, садоў, гарадаў, пчаларства; дробнае жывёлы—сьвіней, авечак і неземляробчых заробкаў.

Рэформа мела на мэце дзьевае задачы: устанавленьне сапраўднай плацежаздольнасці сьлянскага двара і разьмеркаваньне цяжару абкладаньня па групах гаспадарак у адпаведнасці з іх сапраўднай плацежаздольнасцю.

Зараз няма ніякіх сумненьняў у мэтагоднасці праведзенай рэформы. Рэформа сабе апраўдала. Двухгадовая практыка абкладаньня падаткам другарадных прыбыткаў ад сельскае гаспадаркі высюнае толькі задачу далейшага ўдакладненьня і ўдасканаленьня мэтадаў і прыёмаў, пры дапамозе якіх гэтыя прыбыткі могуць больш поўна ўлічаны і больш поўна прыцягнуты да абкладаньня. З ліку так ванных спецыяльных галін сельскае гаспадаркі ў нашай БССР прыцягваюцца да абкладаньня прыбыткі ад садоўніцтва, гародніцтва і пчаларства. У бягучым годзе разьмер абложанага прыбытку па гэтых крыніцах больш мінулага году на 85,7 проц. Але як абсалютныя разьмеры гэтых прыбыткаў,

кладаным прыбытку, ўсё яшчэ застаюцца вельмі нізкімі: у мінулым годзе яны складалі 0,6 проц., а ў бягучым годзе—1,0 проц. да ўсяго абкладанага прыбытку. Плошча ўлічаных садоў складае 8.800 дзес. і гарадаў—1.590 дзес. Між тым, паводле даных ЦСУ, плошча садоў у БССР складала 11.375 дзес. і гарадаў—40.534 дзес. Такім чынам, мы маем вялізны недалік, які тлумачыцца, галоўным чынам, тым, што сады і гароды ня ўлічваліся і не абкладаліся падаткам пры разьмере да 0,25 дзес. у гаспадарцы. Высокі неабкладаны мінімум, такім чынам, зводзіць амаль да нуля значэньне гэтых крыніц у агульным прыбытку гаспадарак. Прыбыткі з садоў, гарадаў і пчаларства ўлічаны толькі ў 1,7 проц. усіх сьлянскае гаспадарак. У іншых гаспадарках яны зусім ня ўлічаны.

Сярэдні прыбытак ад спецыяльных галін у гаспадарках, якія маюць гэты прыбытак, вагаецца ад 41,4 руб. у гаспадарках з прыбыткам у 300 руб. да 325,36 руб. у гаспадарках з прыбыткам да 1.000 руб.

У інтарэсах роўнамернасці абкладаньня і ў мэтах дасягненьня сапраўднай прыбытковасці ад другарадных галін сельскае гаспадаркі (садоў, гарадаў, пчаларства) неабходна, пераважна, адноўціца ад устанавленьня для гэтых крыніц неабкладанага мінімуму і, надру-

ці да сапраўднай прыбытковасці ад гэтых крыніц.

Абкладаньне прыбыткаў ад дробнае жывёлы—аўдаводства і сьвінаводства праводзіцца ў БССР на вельмі ільготных асновах. Сьвіньні абкладваюцца ва ўзросьце старэй 8 месяцаў, а авечкі абкладваюцца толькі ў адной акрузе—Гомельскай. Паводле даных ЦСУ колькасць сьвіней ва ўзросьце ад 8 месяцаў складала лічбу ў 1.001.185 штук. Улічана пры абкладаньні сельгаспадаткам усяго 850.220 штук. Недалік выражаецца ў 15,08 проц. Колькасць дарослых авечак—1.378.000 штук. Улічана 218.000 штук. Недалічана 74 проц.

Між тым, аналіз матар'ялаў вучоты паказвае, што чым больш разьмер гаспадарка, тым вышэй яе прыбытак ад дробнае жывёлы: сярэдні прыбытак на адну гаспадарку вагаецца ад 6 р. 40 к. у гаспадарках з прыбыткам у 100 р. да 23 руб. у гаспадарках з прыбыткам у 1.000 р. Сярэдні прыбыткі толькі ад сьвінаводства—ад 2 р. у гаспадарках з малым прыбыткам, да 24 р. у гаспадарках найбольш моцных. Такім чынам, ільготнае абкладаньне падаткам прыбыткаў ад дробнае жывёлы вядзе да недаліку прыбыткаў, галоўным чынам, заможных гаспадарак.

З матар'ялаў ЦСУ відаць, што склад сьвінога стаіа і зварот яго неаднолькавы ў паасобных акрузах і нават раёнах. У Віцебскай і Полацкай акрузах лік сьвіней ва

чайна вікі: на 100 гаспадарак лік такіх сьвіней прыпадае 89—96 штук, у той час, як у іншых акрузах—148—166 штук. Колькасць падсвінкаў ва ўзросьце ад 4 да 8 месяцаў у Віцебскай, Полацкай і часткова Бабруйскай большай, чым у другіх акрузах: 44—69 проц. у адносінах да колькасці сьвіней старэйшых 8 месяцаў, у другіх акрузах адпаведныя паказальнікі—29,7—30 проц. Пры такім становішчы, поўнае абкладаньне сьвіней ва ўзросьце 8 месяцаў цягне за сабою няроўнамернасць абкладаньня прыбытку ад сьвінаводства ў розных эканамічных раёнах: больш ільготнае абкладаньне ў раёнах скорасьпеллага сьвінаводства і менш ільготнае ў раёнах пераважаючай колькасцю сьвіней ва ўзросьце 8 месяцаў.

Дзякуючы існуючай узростнай норме, пад вучот пападаюць толькі старыя сьвіньні, якія складаюць оляменны матар'ял. Падсвінкі ня толькі веснавога, але нават асеньняга памёту, паколькі яны да 1-га мал не дасягаюць 8-месячнага ўзросту, ад вучоты часцей за ўсё ўхіляюцца. У інтарэсах паўнаты абхоту прыбыткаў ад дробнае жывёлы і роўнамернасці разьмеркаваньня гэтага прыбытку паміж паасобнымі раёнамі і гаспадаркамі, неабходна ўзрост улічаных і абкладаных падаткам сьвіней зьнізіць да 4-х месяцаў і ўсюды прыцягнуць да абкладаньня прыбыткаў ад аўца-

Абкладаньне неземляробчых заробкаў таксама патрабуе некаторага ўдакладненьня.

Даныя ЦСУ вызначаюць гэтыя заробкі ў 62 мільёны руб., памі ўлічана 26 мільён. руб.

Якія-ж групы гаспадарак выйграюць ад няпоўнасці вучоты неземляробчых заробкаў і празьмерных абмежаваньняў у справе прыцягненьня вучотных сум да абкладаньня? Адказ на гэта пытаньне дае аналіз матар'ялаў падатковага вучоты. Гэты аналіз паказвае, што сярэдні разьмер гэтых заробкаў узьлімаюцца па меры росту ўсяго прыбытку гаспадаркі: 16 руб. з заробкаў у гаспадарках з прыбыткам у 100 руб. і 330 руб. у гаспадарках з прыбыткам у 1.000 р.

Такім чынам, дэфекты вучоты і дэфекты ва ўстанавленьні процантаў прыцягненьня ўлічаных неземляробчых заробкаў да абкладаньня вядуць да пслабленьня цяжару абкладаньня найбольш моцных гаспадарак. Каб зьнішчыць гэтыя дэфекты, трэба, пераважна, валоўга да пачатку вучоты прыступіць да выбараньня усіх матар'ялаў, якія сьведчаць аб фактычным разьмере неземляробчых заробкаў насельніцтва; надругое, перайсьці да больш поўнага вучоты ўмоўна чыстага прыбытку ад неземляробчых заробкаў, і патрацяе, павялічыць у параўнаньні з мінулым годам процанты прыцягненьня да абкладаньня прыбыткаў ад саматужна-

1 і 2 МАЯ---ДНІ СЬВЯТОЧНЫЯ

ТЭЛЕГРАМА ЦВК СССР

Лічацца з неабходнасьцю працоўных СССР у най-больш поўным абзначэнні міжнароднага рабочага дня—Ін-тэрнацыяналу — Прэзыдыум ЦВК Саюзу ССР паста-наўляе:

1) Дзень Інтэрнацыяналу штогодна, пачынаючы з 1928 году, святкуюцца ў працягу двух дзён: першага і дру-гога мая; вытвараць працу ў гэтыя святачныя дні забара-няцца на ўсёй тэрыторыі СССР (за выключэннем тых грамадзка-неабходных прадпрыемстваў і ўстановаў, у якіх праца павінна вытварацца без перапынку).

2) У бягучым 1928 годзе дзень другога мая святкуюцца з гэтага дня 24 мая (Ушэсьце) у тых мясцовасцях, дзе дзень 24 мая быў уключаны ў лік асобных дзён адпачынку, а ў астатніх мясцовасцях за лік аднаго з астатніх, яшчэ нескарытых, асобных дзён адпачынку.

3) У зьмему артыкулу другога пастановы Прэзыдыуму ЦВК Саюзу ССР 26 кастрычніка 1927 году «Аб святач-ных днях» прысвоены аднавіце Кастрычнікавае рэвалю-цый і аб асобных днях адпачынку» (Сб. СССР 1927 год НР 60 артыкул 608) ўстанавіць асобныя дні адпачынку, пачы-наючы з 1929 году, у ліку шасці (а на тэрыторыі ЗСФСР у ліку чатырох) у парадку, вызначаемым кодэксамі зако-наў аб працы Саюзных Рэспублік.

4) ЦВК Саюзных Рэспублік прапануеца ўзгадніць за-конадаўства Саюзных Рэспублік з гэтай пастановай.

У Савеце Народных Камісараў БССР

АХОВА ЛЯСОЎ

СНК прыняў распарадкавы Камісіяй Законадаўчых праектаў праект паста-новы аб ахове лясоў. Гэтую пастанову забараняецца ў дзяржаўных лясах без пазважнага пісьмовага дазволу: высякаць лес ваюга, вывозіць з лесу буралом і валок, відзіраць лісьці і дубільную кару, гнаць смолу—дэбнае, выкапваць ву-галі, праводзіць дарогі, ставіць вузлы і касці, сена і г. д. Калі драўніна атры-маная з лясоў дзяржаўнага або мясцо-вага значэньня для скарыстаньня на свае патрэбы ў пэтуры, будзе прадада, то з вывазатага сьваганьца праз суд розьніца паміж гэтай сумай, якую ён за-плаціў за лес і таксама коштам з та-дэнага валобунай. Калі ж суд выдзіць, што атрыманая драўніна нібы для скарыстаньня на свае патрэбы, вінаваты мае яшчэ праплаць яе, то ён адказ-вае выдоч таго паводле 187 арт. Кры-міянальнага Кодексу. Продаж драўніны дазваляецца, калі ў дакуманце, на па-става якога яна набыта, паказана, што

драўніна куплена з таргоў на агульных падставах і дазволена на продаж або прызначана для перапрацоўкі саматуж-на-прамысловай каларыяльнай або палібо-вымі саматужнікамі. За шкоду лясам ад пасьбы скаціны адказваюць уласнікі скаціны. Калі ў лясох зроблена шкода на суму да 3-х р., то лясная адміністра-цыя і вярта маюць права сьваганьца з вінаватых гэтую суму ў адміністрацый-ным парадку.

Скаргі на сьваганьне громай у адмі-ністрацыйным парадку могуць падавацца на працягу 3-х дзён праз лясніцтва ў сельскі савет, пастанова якога зьяў-ляецца канчатковай.

ЗАБАРОНА ПАСЯДЖЭН-НЯЎ НА ЧАС ШТОТЫДНЁ-ВАГА АДПАЧЫНКУ

СНК пастанавіў забараніць на час з 1-га мая да 1-га верасьня ўсім уста-новам і прадпрыемствам усякія пася-джэньні аз 15 гадзіны суботы да 10 гадзіны панядзелку.

Вайсковая падрыхтоўка, як спорт

Набліжаецца лета. У зьявязку з гэтым неабходна вылучаць увагу спартамнаў на тое, што падрыхтоўка да вайсковай справы прадстаўляе сабою адзін з най-больш захавальных і разнастайных ві-даў спорту.

Бяг Чырвонае арміі мае патрэбу ў разьвіцьці ўсіх тых якасьцяў, даць якія зможа толькі добры спартамнаў. Адным з захавальных відаў спорту зьяўляецца ў першую чаргу СТРАЛЬ-БА; прычым стральба ў прысьць толькі падрыхтоўчае пратываваць да стрэбу ў баявых абставінах. У баі прыдзецца страляць не па мішні, якую добра відэць і якая ствіль неаб-межавана час на строга вызначанай дыстанцыі. У баі трэба самому выдзіць мішні, вызначыць да яе адлегласьці і

і сьмерці. Спартыўнасьць ў мастацтва чытаць і складаць карту можа даць рад дзікавых практыкаваньняў.

Другая сэрцыя вайсковых практыка-ваньняў,—гэта наступленьне і абарона ў баі, напрыклад, барацьба з кулямёт-ным гняздом супраціўніка. Адна бок лавінон умоць добра замалювацца, за-маскаваць сваб разьмашчэньне, пад-рыхтаваць усе дэталі для стральбы і расстраляць вступлючага ворага ра-ней, чым той зьвержыць гняздо і змо-жа з ім справіцца.

Наступным відам практыкаваньня, таксама надзвычайна цікавага і надта важнага—будзь дзённыя ўпачы. Спраўдм, ноччу аднаснасьць ворага павінацца. Ноччу ў стралячы вочы вядзіць. І кожны павінацца зьявляць

МЕНСК

Выезд членаў ЦВК — вы-лучэцтў у вёску

24-га красавіка пры ЦВК БССР адбылася нарада членаў ЦВК—вылучэцаў, на якой пастановлена наладзіць выезд членаў ЦВК на 10 дзён у вёскі Беларусі для правядзеньня святаваньня 1-га мая, а так-сама падрыхтоўчай працы на пасейнай кампаніі. Усяго ў вёскі выедзе каля 35 чалавек.

Экскурсія працоўнай моладзі ў Маскву

28 красавіка ў Маскву выязджае на першамайскія ўрачыстасьці арга-нізаваная рэдакцый газ. «Чыр-воная Зьмена» экскурсія ў складзе 150 чал. рабочае моладзі. Сярод іх 65 чал. з Менску, 25—з Гомелю, 23—з Барысава, 13—з Мазыра.

Экскурсантам прадастаўляюцца два спецыяльныя вагоны. У Маск-ве экскурсанты прабудуць да 7-га мая і будуць удзельнічаць у пер-шамайскія ўрачыстасьціх. Маскоў-скія камсамольцы наладжваюць ве-чар сьпайні з экскурсантамі. Экс-курсія наведае Крэмль, дзе агле-даць аружэйную палату, палацы, дом ураду і г. д. Апрача таго, экскурсанты наведваюць маўзалеі Леніна, атгледзяць музэй, заалёгічны парк, вядзікія фабрыкі і заводы. Экскурсія падрыхтоўвалася «Чыр-воная Зьмена» на працягу 4-х месяцаў. У Маскве экскурсанты будуць жыць у памішканьні экс-курбазы. Шклоўскія камсамольцы-экскурсанты рыхтуюць падарункі маскоўскім камсамольцам.

Павышэньне зарпла-ты работнікам сувязі

З уявдзеньнем новых тарифных дагавароў па саюзе работнікаў сувязі Беларусі ёсьць магчымасьць павялічыць зарплату ў сярэднім на 3 проц. ЦШ саюзу ўстанавіў стаўкі для першай групы, да якой адно-сяцца паштова-тэлеграфныя прад-прыемствы менск. Барысава. Но-ва-Барысава, Бігасва, Не-арэлае, Радашковічы, у разьмеры 18 руб. Для другой групы ўстаноўлена стаўка ў 16 р. 70 к., трэцяй групы—15 руб. Выплату розьніцы, пачына-ючы з 1-га лютага—моманту ўяв-дзеньня новых дагавароў—паста-новлена правесці ў красавіку.

Новыя прэцэдэктывы

У Меню пашираюцца прадэцэктывы харчовай прамысловасьці. У першую чаргу будзе пашираны цукорам калек-тў. Апрача таго камітэт саюзу хар-човай прамысловасьці ўважліва арга-нізуе новых прэцэдэктыву па выпра-цоўцы маляваў, і т. д.

40.000 кніг хатам-чытальням Мен-скай акругі

Да 1-га мая ў хаты-чытальні Менскай акругі Акрана рассылае па 2 бібліятэкі на раён, прыблізна па 800-1000 кніг у кожнай. Усяго па акрузе будзе разослана 40 біблія-тэк.

250 ясьляй

Камісарыят Аховы Здароўя ў гэ-тым годзе арганізуе па БССР каля 250 ясьляй. Для падрыхтоўкі кваліфікаваных работнікаў ясьляй па ўсіх акругах арганізуецца 6-ці тыднёвая курсы, на якія будуць прымацца ў першую чаргу сялян-кі і мэдычныя працаўнікі. Кур-сы будуць абслугоўвацца мэдычны-мі сэкцыямі.

50 ясель у вёсках

Аддзел аховы мацеры і дзіцяці адкрывае па Менскай акрузе ў бя-гучым годзе 50 дзіцячых ясьляй: з іх 10 у саўгасах і 40 у вёсках.

Курсы па хэмічнай абароне

У Менску арганізуецца 6-цітыднё-выя курсы па хэмічнай абароне для дактароў—на 50 чалавек. Чырвоны Крыж адпускае на гэты мэту 500 руб. Месны на курсы будуць разьмеркаваны па лекавым установах.

Новыя вапнавы завод

Прамплян ВСНГБ запрапанавалі Белдзяржстрою ў двухмесячны тэр-мін прадставіць праект пабудовы вапнавага заводу з вытворчасцю ў 5.000 тон вапны. Арыентаваны кошт заводу вылічан у 110.000 руб. На гэты год на будаўніцтва адпу-скаецца 80.000 руб.

Часовае закрыцьце алейні

З прычыны немагчымасьці забесьпя-чэньня алейні імя Адзьярыха ў Баб-руйску сырцом для яе нармальнай работы ЦШ саюзу харчавікоў зга-дзілася з пастановаю Белхарчтрэ-сту аб часовам закрыцьці алейні да новага сэзону. Пры гэтым саюз паставіў умовай выплату звальняемым рабочым за ўвесь прагнутае час і месячнай выхадной дапамогі. Адна-часова адзначана, што ў выпадку магчымасьці загатоўкі сям'я ў ра-днё Бабруйску апошняе павінна быць перапрацавана на алейні імя Адзьярыха. Пры пуску заводу ў ход у будучым сэзоне старыя рабочыя, працаваўшыя ў ім, павінны быць прыняты ў першую чаргу.

Вандроўны тэатр

У клубе чыгуначнікаў МББ чыг

Чэсты гадовага перапынку, 21 кра-савіка вандроўны тэатр апоў трапіў на старое і добра відмае месца ў клубе чыгуначнікаў.

За дзень

— ПАЖАРНЫ ІНВЭНТАР ДЛЯ БЕЛАРУСІ. З Масквы прыбывае партый пажарнага інвэнтару для Белару-сі—пажарныя рукавы, драбіны, агняту-шыцелі і інш. Інвэнтар будзе разьмер-каваны паміж пажарнымі арганізацыямі Беларусі.

— СЕЛЯДЦЫ ДЛЯ ПАЙШЧЫ-КАЎ. З Масквы наведана МПРК, што на яго адрас у Менск адпраўлена для пайшчыкаў чатыры вагоны дазёка-ўсходніх селідноў.

— АБСЬЛЕДВАНЬНЕ СКАРГАВЫХ КНІГ. Арганізацыйная сэкцыя ўпоўна-важаных МПРК выдзеліла камісію з 10 чалавек для абсьледваньня ў кра-мах усіх скаргавых кніг. Адначасова будзе высьвятляцца, наколькі згадчы-кі крам прынялі аднаведныя меры па гэтых скаргах.

— НА ЗЬБЭД ВАРНІТ'а. Учора рэктар БДУ праф. Пічэта і дэкан мэд-факу праф. Крэдзь выехалі ў Маскву на арганізацыйны зьезд усесаюзнай асацыяцыі працаўнікоў навукі і тэхнікі па садзейнічальні сацыялістычнаму будаўніцтву.

— НОВАЯ АРЦЕЛІ. За апошнія два месяцы па Менскай акрузе арга-нізавана 45 новых вытворчых арцеляў, якія і аб'яднуюць некалькі сот чалавек. З агульнай колькасьці арцеляў 14 арга-нізавана ў Менску. Усе яны забясь-печваюцца сырцом бел. саматужна-пра-мысловымі саюзам.

— БЕСПАСРЭДНЫЯ ЗНОСІНЫ СТОЎБЦЫ—МЕНСК—МАНЧУРЬЯ. З 15-га мая ўстанавляюцца беспера-гравачныя зносіны Стоўбцы—Менск—Уладзіслаўск і Стоўбцы—Менск—Ман-чурья.

— ВЫСТАЎКА ТВОРАЎ М. ГОР-КАГА. У клубе харчавікоў імя Лазоў-скага арганізуецца выстаўка твораў М. Горкага. Аднаму з чырвоных куткоў харчавых заводаў г. Менску будзе на-дана імя Максіма Горкага.

— ШАХМАТНА-ШАШАЧНАЯ ПЛЯ-ЦОЎКА. Шахматна-шаашачная сэкцыя ВСФББ зьявілася ў ЦСНБ з прапа-новай на летні час абсталяваць у сад-дзе «Прафітэра» спецыяльную пляцоў-ку для правядзеньня масавай шахмат-на-шаашачнай работы.

— УСЕБЕЛАРУСКИ ЗЬБЭД ІНЖЫ-НЭРАЎ І ТЭХНІКАЎ. Усебеларускі зьезд сэкцыі інжынерна-тэхнічных сіл перавесен на 12-а мая.

— ВОДПУСКИ ЗЬНЯВОЛЕНІМ СЯЛЯНАМ. З 15-га мая ў сярэднюю Беларусь пачнецца кампанія па пра-дстаўленьні зняволеным сільным вод-пуску на палывыя работы.

— ДА ПАБУДОВЫ НОВАГА КЛЮ-БУ ХАРЧАВІКОЎ. Складаныя прэкт-тў новага клубу харчавікоў у Менску доручана маскоўскаму архітэктару Бу-раву. Белдзяржстрою адлучаны пер-шы 25.000 р. на пачатак работ.

— ВЕЧАР СУПРЫЯЦЕЛЬСТВА З НАСТАЎНІКАМІ. Гэтым днём навук-ковыя працаўнікі Беларусі наладзілі ў кутку вучоных вечар супрыяцельства з настаўнікамі Менску. На вечары быў аталованы ліст праф. Вальфсона, у якім адзначена важнасьць сумеснай работы навуковых працаўнікоў і на-стаўнікаў.

Здарэньні

ПАКРАЖА. У гр. У. Д. Гармізе (вул. Энгельса, 39) невядомымі злачы-намі ўкрадзена 170 р.

Бібліяграфія

В. Ю. МРАНГОВІУС, прафэсар БДУ. Падручнік для студэнтаў і дактароў па наскурна-вэнэрычных хваробах. Беларуская ааэдз. Дзяржаўнага Выдавецтва РСФСР. 1928 г.. 174 стар.

Кніга напісана ў табліцах на адной старонцы, а другая вольная. Кожная табліца вызначанай хваробы ўмяшчае ў сабе асобна клінічны малюнак хваробы, прапэс лэкаваць і ўзрост, суб'ектыў-ныя пачуцьці, паталёга-анатамічныя ма-люнак, дыфэрэнцыяльны дыягназ, зты-алёгію і прычыну, лячэньне. З мэды-цынскіх падручнікаў гэта ёсьць першы, які выданы такім парадкам. Гэты пара-док выкладаньня кнігі, ня гледзячы на кароткасьць яе, як студэнту, гэтак сама і практычнаму доктару, адразу дае яскравае і правільнае ўяўленьне аб гэтай іншай хваробе, вызваліўшы ад-тых вядзючых распыльчых падручні-каў, у якіх часта як студэнт, з прычы-ны сваёй вялікай нагрукі, гэтак сама і практычны доктар, з прычыны ўмоў сваёй працы, ня могуць дэтална ва-ўсіх хваробах разабрацца.

Для студэнта яна зьяўляецца вельмі каштоўным падручнікам з прычыны та-го, што ён, маючы на руках гату кнігу пры выкладаньні лекцыяў або па практычных занятках па данай спецыяльнасьці пры дамастрацыі хворых, можа на воль-ных старонках рабіць заметкі і адразу складзецца яскравае ўяўленьне аб хва-робе.

Гэта кніга на сваёй сьстэме ёсьць ПАП'авізавае выкладаньне курсу хва-роб вызначанай спецыяльнасьці, уключо-чаючы ў сябе ўсе найноўшыя погляды, увайшоўшыя ў правільны данай спецыяль-насьці, на якой аўтар вельмі шмат эканоміць часу на чытачоў.

Да неахопаў кнігі трэба аднесці:

1) Адсутнасьць малюнкаў, што вельмі важна было-б для данай спецыяльнасьці, а з гэта, мусіць, ня віна аўтара;

2) Другі недахоп, які трэба аднесці да віны аўтара,—гэта друкавальнае на расійскай мове. Падручнік галоўным чынам разлічаны на студэнтаў мэдфаку БДУ і паогул для дактароў Беларуска-Аўтар лэцый выкладае на беларускай мове; ён першы з прафэсараў. пазашчы пачатак выкладаньня лекцыяў на мэдфаку на беларускай мове. Трэба было-б і пазашчы пачатак выданьня падруч-нікаў па мэдфаку на беларускай мове.

Н. Еўстаф'еў.

45 ГАДОВАГА І СНАВАНЬНЯ КАС АШЧАДНАСЬЦІ НА БЕЛАРУСІ

23. Якія апэрацыі належаць ашчад-насьці ўтварае з аблігацыйнымі дзяр-жаўных пазык?

Апрача таго, што касы ашчад-насьці прымаюць удзел кожны раз у рэалізацыі нашых пазык, г. зн., што прадаюць усе аблігацыі вы-пушчавых пазык, яны яшчэ ўтпа-раюць цалы шэраг апэрацый з аблі-гацыймі, якія накіраваны на аб-слугоўваньне трымальнікаў нашых пазык.

Да гэтых апэрацый належаць па-ступныя:

- 1) купля аблігацый дзяржпазык;
- 2) аплата купонаў аблігацый;
- 3) аплата выйгрышаў па аблі-гацыйх;
- 4) аплата аблігацый, якія вый-шлі ў тыраж;
- 5) прыём аблігацый дзяржпазык на захаваньне;
- 6) выдача пазычак пад абліга-цыі.

24. Якія выйгрышы па абліга-цыйх аплачваюць касы ашчаднасьці.

Касы ашчаднасьці аплачваюць выйгрышы па аблігацыйх усіх дзяр-жаўных пазык, калі сума выйгры-

шу не перазымае 500 рублёў.

25. Як можна здаваць аблігацый дзяржпазык на захаваньне ў коэф ашчаднасьці.

Каса ашчаднасьці прымае абліга-цый дзяржпазык на захаваньне простае і так звапае захаваньне з кіраваньнем. Аблігацый дзярж-пазык да 100 руб. прымаюцца ка-сай ашчаднасьці на простае заха-ваньне дармова.

26. Што значыць здача абліга-цый на захаваньне з кіраваньнем? Пры прыёме аблігацый дзярж-пазык на захаваньне з кіраваньнем касы ашчаднасьці бяруць на сябе абавязкі сачыць за тыражамі вый-грышаў і пагашэньнем аблігацый і атрымаваць сваячасова ў ка-рысьць уласніка аблігацый сумы за купоны. Такім чынам, пры зда-чы аблігацый у касу ашчаднасьці на захаваньне з кіраваньнем тры-мальнікі аблігацый збаўляецца ад усіх кляпатаў.

За хаваньне аблігацый з кіра-ваньнем касы ашчаднасьці бяруць невялікую плату: па 2 коп. за кожныя 10 руб. кошту аблігацый.

